

POMEN PRVEGA MAJA ZA DELAVSKI RAZRED

SOCIALISTIČNA STRANKA DELAVCEM IN FARMARJEM

Delavstvo danes edina zanesljiva sila za ohranitev svetovnega miru

Prvi maj je posvečen boju proti vladajočemu razredu, proti sovražniku prave civilizacije

POZDRAVLJENI! Pozdravljeni na dan 50-letnice Prvega maja!

Zopet bodo ameriški delavci odložili svoje orodje, zopet bodo korakali iz delavnice in s farm, da se pridružijo množični demonstraciji solidarnosti delavskega razreda — solidarnosti, ki veže naše delavske vrste z delavskimi vrstami vseh narodov! Prvi maj ni legalen praznik. Prvi maj je naš praznik — delavski praznik, ko skupno demonstriramo neodvisnost delavskega razreda! Prvi maj je posvečen boju proti vladajočemu razredu, proti sovražniku civilizacije!

Letošnji Prvi maj ima za delavce še posebni pomen v luči nove vojne nevarnosti in dviganja fašizma. Delavstvo je danes edina zanesljiva sila za ohranitev svetovnega miru. Našo silo pa moramo znati porabiti za zgraditev in priroritev brezrazrednega delavskega sveta, ki bo svet miru in svobode, ne smemo pa porabiti te sile za uničevanje drug drugega v vojnah, ki imajo svoje korenine v gnilem kapitalističnem sistemu. Delavci te dežele se morajo odločiti, da ne bodo šli v novo kapitalistično vojno, da ne bodo podpirali več nobene vojne, v katero se bi dežela zapletla, neglede s kakšnimi nakalami bodo skušali zakriti svoje namene. Naš boj mora biti usmerjen proti konkurenčnim trgovskim interesom, proti kapitalističnemu sistemu, ki povzroča vojne in ki se zateka h krvavemu, brutalnemu fašizmu, z namenom, da stre delavski razred in uniči delavske organizacije, kakor jih je uničil v Italiji, Avstriji in Nemčiji.

DEMONSTRIRAJTE PROTI VOJNI, FASIZMU IN REAKCIJI!

Delavci imamo dovolj vzrokov, za katere se moramo borovati, in letošnji Prvi maj mora prinesiti naše zahteve v ospredje! Tom Mooney je še vedno v ječi, mučenik kapitalistične "justice". Scottsboroški fantje, žrtve razrednih in plemenskih predsodkov, ki ustvarjajo umetne razkole v delavskih vrstah, se morajo šele osvoboditi. Reakcija v Tampu stoji kot krvava lisa v zgodovini Amerike. Linčanja delavskih organizatorjev, teroristična kampanja proti Uniji najemniških farmarjev na jugu in ubijanje delavcev v stavkah za boljše delovne razmere, so poziv vsem delavcem v unijah, v delavnicah in na farmah, da se odzovejo in pomagajo!

Na praznik Prvega maja se sponinjamo delavskih boriteljev ki so padli v boju za osvobodjenje delavskih mas!

DEMONSTRIRAJTE ZA CIVILNE SVOBOSCOINE!

Vlada Združenih držav se je sama obsodila z lastnimi nedoslednostmi in nesposobnostjo, ker do danes ni mogla odpraviti dolgotrajne mizerije, stradanja in sedemletne depresije. Medtem ko tisoči delavcev zahtevajo kruha, je Rooseveltova (Nadaljevanje na 2. strani.)

Milijone ljudi umira vsled glada vzlic obilici živil

Vsled homatij v Evropi in vojne v Afriki se svet prav malo briga, kaj se godi na Kitajskem. V tej ogromni deželi operirajo velike armade za odpravo domačega in tujega izkoriščanja. Imenujejo se "komunistične", četudi se jih ne more skoro v ničemer primerjati s komunističnim gibanjem v industrijskih deželah, niti ne v Sovjetski Uniji. Te armade bi že davno uspele, če ne bi vlada v Nankingu trošila proti njim vse svoje energije in poleg pa žela pomoč vseh imperialističnih sil, posebno Japonske.

Veliko manj pa je znano, da je to pomlad pomrlo na Kitajskem zaradi pomanjkanja živil nič koliko tisoč ljudi. V provinci Šečuan jih je bilo izročeno največjemu stradanju okrog 20 milijonov. Dogajali so se prizori kanibalstva, prodajanja otrok za hrano — sestradanci so žrli mrtvece — ampak

krivdo je kapitalistični tisk zvrnil le na komunistično armado, katera je po njegovi trditvi opustošila te drugače izredno rodovitne kraje.

Resnica je, da tej ogromni lakoti ni kriva nikaka armada kot taka, ampak imperialistične sile, ki se že leta zadržujejo v Kitajsko kakor podgane.

Poleg omenjenih je bilo to pomlad prizadetih v največjem obsegu pomanjkanju nad 70 milijonov drugih Kitajcev. No-

Mrzličnost visoke politike evropskih sil

Levičarske stranke v Španiji izvojevale novo volilno zmago

Republikanske stranke v Španiji so prošle nedeljo pri volitvah elektorjev za predsednika republike zlahka zmagale. Monarhisti in klerikalci (fašisti) so volitve bojkotirali, svesti si, da je poraz zanje v vsakem slučaju neizogiben.

Zaradi pomanjkanja opozicije se je udeležilo volitev le kakih 30 odstotkov volilcev, kakor so se glasile prve vesti. Vseh volilcev je v Španiji 12.000.000. Izvolili so 473 elektorjev, ali toliko, kot je poslanec v državnem zboru. Oboji skupaj se zberejo dne 10. maja in izvolijo novega predsednika španske republike. Prejšnjega je parlament odstavil, ker se je v svojem republikanizmu uhladil in lansko pomlad pomagal v sedlo klerikalcem, ki se še zmerom ogrevajo za monarhijo in deloma za fašizem.

Volitve v Franciji

Volitve v Franciji prošle nedeljo so dokazale, da se tudi z glasovnicami lahko zmaguje in to brez žrtve za delavski razred.

Pogreb reakcije v Španiji

V nedeljo 26. aprila so se vršile druge volitve v Španiji, pri katerih je bila reakcija spet temeljito poražena.

Volitve delegatov na XI. zbor JSZ

Volitve delegatov na XI. zbor JSZ bodo zaključene 15. maja. Vsem klubom JSZ in društvom Prosvetne matice je bil poslan poziv, da naj izvolijo delegate. Zbor bo izredno važen in je potrebno, da so na njemu zastopane vse naše aktivne organizacije.

Na svetu jim ni prišla na pomoč. Vzrok: Evropski in ameriški imperializem se je udal v misel, da bo Kitajsko pogoltnila Japonska, pa se mu ne bi izplačalo nalagati v podvzvetja na Kitajskem nadaljnih vsot, magari pod označbo reliefa. Tako se dogaja, da je ponekod živili toliko, da jih na tleh belijo uničujejo, drugod pa žro otroke in mrtvece, da si v blaznosti pomanjkanja utešijo glad

presija pritisnila na žirje plasti ameriškega kapitala. Zganili so se šele zadnja leta. Pojavili so se razni arlatani a la Townsend, ki so si na račun ljudske nevede kovali kapital.

V svojem nedavnem govoru v Baltimoru je predsednik Roosevelt dal razumeti, da bo v njegovi predsedniški kampanji to poletje bai to vprašanje ene prvih in glavnih. Zavarovanje proti brezposelnosti in starostni onemoglosti je postala popularna stvar, s katero se bodo igrali politiki obeh starih strank, z namenom, da pridobijo volilce na svojo stran. Roosevelt dobro razume, da je depresija upropastila milijone ljudi, ki si želijo več gotovosti v bodoče. Dasi so se ekonomske razmere z različnimi vladnimi pripomočki na splošno izboljšale, je pa še vedno okrog 12 milijonov delavcev brez dela in zaslužka. Dvanajst držav je sprejelo zakon brezposelnostne zavarovalnice, ki stopi v veljavo šele leta 1939. Isto velja do gotove mere za starostno po-

DELAUSCI, ORGANIZIRAJTE SE!

Na Prvega maja, na naš delavski praznik, kličemo delavce znova: Pridite v naš krog! Organizirajte se v klubih JSZ! Naprej, sodrugi in sodružice!

Revija Majski Glas spet med našim ljudstvom

Vsebuje nad 35 raznih spisov in mnogo ilustracij. — Nad 20 sotrudnikov je zastopanih v nji

S platnicami vred je letošnji Majski Glas izšel na 84 straneh. Sotrudniki v njemu so Iv. Molek, Katka Zupančič, Angelo Cerkevnik, Etbil Kristan, Ivan Jontez, Louis Beniger, Anton Garden, Milan Medvešek, Mile Klopčič, Anton Slabe, Joško Oven, Ivan Vuk, Janko Zega, O. K., Andrew Vidrieh, Anton Šular, Joseph Snoy, Frank S. Tauchar itd.

Vseh spisov v letošnjem Majskem Glasu je okrog 35. Sodelovalo je direktno nad dvajset sotrudnikov. Ilustracije so izbrane in času primerne.

Angleški del je letos zmanjšan. Interesanten je v njemu članek Mary Juggove, "Our Heritage". John Rak pa v svojem članku vprašuje, "Kdo bo nadaljeval naše delo?"

Cena Majskemu Glasu za vse to štivo je samo 25c. Agitatorji od vsepovsod obljublajo, da ga bodo razširili kolikor največ mogoče. To je hvalevredno delo, kajti bilo bi škoda, če bi taka revija ne dobila v hoda k čimvečjemu številu naših delavcev.

Socialna varnost

Demokratska administracija govori že štiri leta o socialni varnosti. Dozdaj so je deležni samo njeni "politišni".

Žongliranje politikov s socialnim zavarovanjem

linje kampanje breknal na to struno, ki mu bo prinesla precejšnje število glasov. V tem smislu se bodo delale obljube, ki bodo vlekle pri ljudstvom, katero se rado pusti ujeti obljubam, "ker se lepo slišijo". Politiki ne bodo povedali, kje bodo vzeli denar za zavarovanje proti brezposelnosti, za starostno pokojnino in drugo zavarovalnino. Denar bi lahko vzeli le potom davkov, ali davkov se bojijo. Revno ljudstvo je že sedaj preobdano, bogatini se pa znajo spretno upirati obdavnju njihovih premoženj in imetja. Ne demokratska, ne republikanska stranka ne hosta nudila socialnega zavarovanja, ker sta obe predstavnici velebiznisa; dali bosta le običajne obljube.

Pravo socialno zavarovanje lahko pride le potem delavske stranke z delavskim programom. Edino delavska stranka bo dala delavcem potrebno zavarovanje. V korist delavcev torej je, da delujejo za socialistično stranko.

NASPROTJA INTERESOV PO SVETU SE ČEZDALJE BOLJ POOSTRUJEJO

Imperializem miru neprestano preteča nevarnost Diplomacija stare šole, njene zveze in pogodbe

Piše Etbil Kristan

LIGA Narodov se trudi, da bi z direktnim posredovanjem dosegla mir v Afriki. Mussolini izjavlja, da ne more biti miru, dokler ne bo vojna sila Etiopije popolnoma uničena. Badoglio izjavlja, da je zadnja regularna armada Hajle Selassija razbita. Iz Addis Ababe poročajo, da vodi Hajle Selasi novo vojsko na severno fronto. Mussolini zatrjuje, da zasedenje obal Tanskega jezera ni naperjeno zoper angleške interese.

Eden pravi, da je rešitev abesinskega vprašanja prvo, kar mora Liga Narodov rešiti. Flandin trdi, da je konflikt z Nemčijo zaradi vojaškega zasedenja Porenja najvažnejši problem in mora biti v prvi vrsti likvidiran.

Anglija vprašuje Francijo, ali misli zanaprej ostati solitarna z njo, ali pa se zveze z Italijo. In iz Rima pošiljajo snako vprašanje v Pariz.

Medtem se v Berlinu trudijo, da bi pridobili prijateljstvo Poljske, Avstrija vpeljuje obvezno vojaško službo, v Pešti zahevajo revizijo trianonske pogodbe in namigujejo, da je tudi o pravzaprav le krpa papirja.

Sicer pa vlada v Evropi mir in nevarnost vojne je bila zadnje čase najmanj desetkrat odvrnjena. Zaradi tega povečujejo vse države — celo mala Nizozemska — svoje armade in na morju se je pričelo tekmovanje, odkar je Japonska zapustila mornariško konferenco, ki je, človeku bi se zdelo, podobno onemu v dobi pred letom 1914. Takrat se je dirka zaključila z Avstrijsko "kazensko ekspedicijo" proti Srbiji in v zvezi s tem z nekaterimi konflikti, ki jih imenujejo svetovno vojno. Toda sedaj se vse vlade trudijo, da bi ohranile mir in najboljši diplomatje posvečujejo svoje napore temu namenu...

Francija je odobrila obrambno pogodbo s Sovjetsko Rusijo. Konservativni senat, ki je pozabil na francosko revolucijo in dobiva kurjo polt, če sliši kaj o boljševikih, je glasoval za odobritev. Zdi se, da je Hitler pričakoval drugačen efekt od svojega marša v demilitarizirano ozemlje. Toda karkoli je mislil ta gospod, oziroma oni, ki mu narekujejo, korak Francije je najboljši dokaz, da je visoka politika v Evropi mrzlična in bog Mars se že dolgo ni počutil tako dobro, kakor prav sedaj. Nasprotja interesov postajajo od dne do dne ostrejša in kljub vsemu prizadevanju oficijelnih pacifistov je v zraku toliko isker, da se smodnišnica vsak trenotek lahko vname.

Začelo se je z versalsko "pogodbo". Po končani svetovni vojni je bil odločilni faktor v francoski politiki strah, ki je prav tako škodljiv in nevaren, kakor pretirana samozavest. Na zunaj so se francoski voditelji kajpada kazali kot zmagovalci, toda štiri leta bojov na njihovih tleh so jim ticala v kosteh, in vodilna ideja njihove taktike je bila oslabitev Nemčije do take mere, da se ne bi mogel napad na Francijo nikdar več ponoviti. V tem strahu so bile vse Wilsonove "točke" pozabljene, in nihče ni več govoril o miru brez zmagovalcev in brez premaganih. (Nadaljevanje na 3. strani.)

ZMAGOVIT POHOD LJUDSKE FRONTE NA FRANCOSEM

Mussolinijevi in Hitlerjevi prijatelji se pri parlamentarnih volitvah v Franciji prošle nedeljo temeljito pogoreli. Zmagala je ljudska fronta, v kateri so združene socialistična stranka, neosocialisti, komunisti, radikalna socialistična stranka in več malih liberalnih skupin.

Na podlagi odstotkov prošle nedelje oddanih glasov bo štel francoski parlament po ožjih volitvah prihodnjo nedeljo (približno) 115 socialistov, 50 komunistov, 130 radikalnih socialistov, 20 neosocialistov, nekaj poslancev drugih levičarskih skupin, ostale pa so dobili oziroma jih dobe centrumške in reakcionarne stranke. Vseh poslancev šteje francoska zbornica 615. Kandidatov pri prvih volitvah je bilo 4.817. Vse stranke ljudske fronte so nastopile vsaka s svojimi kandidati. Le tisti, ki so dobili nad polovico izmed vseh oddanih glasov, so izvoljeni. Pri ožjih volitvah določa sporazum ljudske fronte sledeče: kjer je dobil izmed njenih strank največ glasov socialist, se umaknejo vsi drugi kandidati ljudske fronte. Če pa je na vrhu z glasovi kak drug kandidat koalicijskih strank, se ostali kandidati umaknejo njemu. Na ta način upajo levičarske stranke dobiti v prihodnji zbornici popolno večino. Fašisti rohne in groze s pučem, pa tudi Rim in Berlin sta v skrbeh.

Radikalna soc. stranka ni socialistična, pač pa je slična liberalni stranki v Angliji, ali pa na primer progresivni v Wisconsinu. Zastopa večinoma srednje sloje.

V Franciji se že dolgo vrši boj v dveh smereh: na eni je reakcija, ki hoče zvezo z Mussolinijem, sporazum s Hitlerjem, ako potrebno, in prelom s sovjetsko Unijo. Skrajni ekstrem teh struj tvorijo fašisti, ki so močno organizirani in oboje.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE. NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

NAŠ PRAZNIK

PRVI MAJ! Dan manifestiranja milijonskih množic za nov red! Dan množic, ki verujejo v novo civilizacijo. Dan praznovanja tistih, ki verujejo v borbo za socialno pravico, ki se tudi bojujejo za strmoglavljenje vsa, kar je v zvezi s kapitalom in z njegovim sistemom.

Proletariat v Španiji, v Franciji, v Angliji, v sovjetski Uniji in vsepovsod po svetu — v demokratičnih deželah po svoje, v fašističnih pod zemljo — bo proslavil svoj dan za svoje cilje!

Prvič v povojni dobi bo letošnji Prvi maj spet praznovan v duhu solidarnosti mednarodno organizirane delavstva! To je pričetek, vhod v novo razdobje — pot v solidarnost vseh, ki vedo ne samo kaj nočejo, ampak tudi kaj HOČEJO!

Socializem, pred katerim se trese ves kapitalistični svet, slavi svoj dan in milijonske množice, ki verujejo vanj, so na pohodu za izvojevanje svojega cilja.

Zivel Prvi maj, naš praznik, dan poveljevanja naše borbe za socialistično družbo!

Spet nepotrebni stroški s preiskavo

Zvezni senat je dovolil vsoto sto tisoč dolarjev za potrošek komisije, ki bo preiskavala izdatke strank in posameznih kandidatov v letošnji volilni kampanji. Senatorji iz svojih lastnih skušenj vedo, da so kampanje kapitalističnih strank draga stvar. Za marsikakega kandidata potrošijo privatni interesi po več sto tisoč dolarjev. Za izvolitev senatorja Smitha v Illinoisu je potrošil en sam kapitalist pol milijona dolarjev. Ker je bil skandal prečiten, mu večina ni priznala sedeža.

V zadnjih županskih volitvah v Milwaukeeuju so združene kapitalistične sile potrošile v boju proti socialistom več sto tisoč dolarjev, toda na take načine, da se jim z wisconsinским zakonom, ki je dokaj strog, ne more doživga.

Demokratska stranka je skupno z okrajnimi organizacijami potrošila že v primarnih volitvah stotisoče dolarjev v agitaciji za razne svoje kandidate, in enako republikanska. Do jenskih volitev bodo kampanjski izdatki obeh znašali milijone dolarjev, kakor v prejšnjih. Senatna komisija bo to dejstvo znova ugotovila in pri tem napravila ljudstvu sto tisoč dolarjev nepotrebnih stroškov.

Kaj ljudje ne bi smeli biti

Ljudje, ki se gnajijo za prazen nič, ugonablajo svoje energije, katere bi drugače lahko uporabili za koristno, konstruktivno delo.

Ljudje, ki so bojevit samo v krožku ljudi enakega mišljenja, ne morejo biti nikdar uspešni graditelji revolucionarnega gibanja.

Agitatorji, ki agitirajo samo med agitatorji, niso agitatorji. Ljudje, ki le pridigajo, kakšni bi drugi morali biti, niso nikdar uspešni v svojem delu.

Nauk: pojdmimo med ljudstvo in delujmo med njim NJEMU v korist. Ne rasipavajmo svojih moči sebi in delavskemu razredu v škodo.

Komunisti in socialisti

Stališče milwauškega župana Hoana je protikomunistično. On je proti druženju z njimi, ker ve, koliko so si že prizadevali, da ga oblatijo in unijo osebno in politično ter vse njegovo delo. Zato je njihovo indorsiranje socialistične liste odločno odklonil, po volitvah pa je izjavil, da je bila njihova poteza hinavska in storjena zato, da socialistom škodujejo, ne pa jim koristijo. Hoan je o njih rekel med drugim:

"Trditve naših nasprotnikov, da smo bili socialisti v zadnji kampanji v zvezi s komunisti, je bila prav tako neresnična, kakor druge njihove trditve. (Hoan jih je navedel zaporedoma in smo jih priobčili v Proletarcu z dne 15. aprila.—Ur.)

"V dokaz so nasprotniki navajali njihovo (komunistično) indorsiranje naše liste. Naj tu znova poudarim, da so komunisti smrti sovražniki socialističnega gibanja. — Komunisti vsepovsod, vključno v Zed. državah, smatrajo socialiste za svoje največje nasprotnike, ker obstruiramo njihov program in taktiko. — Njihovo indorsiranje našega tiketa je bilo tako neznamo, da bolj biti ne more in storjeno edino iz namena, da se socialiste diskreditira in se jim s tem odvzame glasove. Ne samo, da ti isti komunisti kljub indorsiranju niso glasovali za nas, ampak agitirali proti nam, za kar imam neovrgljive dokaze in jih bom zbral ter uredil v zaprišenih izjavi. V mnogih okrajih so komunisti tekali naokrog in tirali državljane na voliče, da glasujejo proti nam, kajti hoteli so to, kot drugi naši nasprotniki: poraz socialistične federacijske liste!"

Hoan je torej nepomirljiv in smatra komuniste za take kakor so bili pred spremembo svoje sedanje taktike. Komunistično flirtanje s socialisti smatra za manever, kajti poskušali so socialistično stranko uničiti na zunaj, zdaj pa zasledujejo isti cilj z drugimi sredstvi.

Norman Thomas na drugi strani je za sodelovanje s komunisti v raznih obrambnih naporih, v prirejanju prvomajskih manifestacij in v drugih akcijah, ki so lahko skupne. Thomasovi kritiki med socialisti trdijo, da vodi s svojo taktiko socialistično stranko v komunistični tabor in končno pride popolnoma pod komunistične vplive. Thomas je torej z ozirom na komuniste v socialistični stranki predstavnik ene tendence in župan Hoan druge. Ako res pride do kakega pakta med socialistično in komunistično stranko, Hoan ne bo šel s tako stranko, niti ne drugi, ki so o komunistih enakega mišljenja, če jih ne uverijo, da so se res spremenili in da jim lahko zaupajo.

BORBA ZA REŠITEV TREH ŽIVLJENJ

Na velikonočno nedeljo je v zlatem rudniku Moose River v Novi Škottiji, Kanada, zemeljski pritisk zaprl z hod trem osebam. Samo eden izmed njih je bil rudar. Ostala dva sta bila zdravnik dr. D. E. Robertson in pa klerk (timekeeper) S. C. Scading. Omenjeni zdravnik kateremu je zrušenie predotoka zaprlo izhod, je eden izmed lastnikov rudnika. Rudar Herman Magill je po nekaj dneh zajetja v temni jami umrl. Ostala dva so rešili po desetih dneh. Delali so noč in dan z vso mogočo naglico, da so izkopali do njih nov vhod. Casopise v Kanadi in v Zed. državah je pisalo o tej rešilni akciji

za tri življenja toliko kot malokdaj, in prejkone ji ne bi posvečalo toliko pozornosti, če se bi šlo le za tri "navadna" življenja!

Ta nesreča se je dogodila 141 čevljev pod zemljo. Na vrhu te slike so ostanki poslopja starega rudniškega mlina, katerega so pri rešilnem delu podrli, da so dobili les za opore pri kopanju predora. Spodaj so delavci, ki pošiljajo les v jaht, in na levi je Agnus MacDonald, premier Nove Škottije, ki po v naglici sgrajenem zvočnem sistemu bedri zajete ljudi, da naj vztrajajo pri življenju, kajti rešitev je blizu.

Ivan Vuk:

V deželi biblijske kraljice iz Sabe

Abesinija — Etiopija

(Nadaljevanje.)

Kako je z izobrazbo v Abesiniji? Le malo ljudi zna pisati in čitati. Pravi Abesinci-Amhara so ponosni ljudje. Postaje so lepe in visoke. Odklikujejo jih močne ustnice in močan nos. Lasje so kodrasti in črni, oči črne, a koža temna, ne črna. Nadarjeni so zelo, ter se z lahkoto uče vsega, če je le dana prilika. Svobodo ljubijo nad vse. V boju so neverjetno pogumni. Poklic, ki jim je pri srečju, je vojaški in kmečki poklic. Samo tuji se v Abesiniji pečajo s kovaškim in drugim rokodelstvom.

Zito uspeva v višini okoli 2500 m in sicer ječmen in pšenica ter neke vrste proso, tef in dagusa imenovani. Tef meljejo in delajo iz moke trpežen kruh. Iz ječmena in dagusa pa pivo. Pod 2000 m zito radi vročine ne uspeva. Pač pa uspeva bombač in rdeči poper, ki ga Abesinci kot začinbo k mesu prav obrabljajo. V nekaterih krajih Abesinije uspeva tudi kava.

Kmetje so v splošnem zelo skromni. Dobra zemlja jih hrani tako, da nikdo ne strada. Oblačijo se pa skoraj vse leto enako: bombažna srajca in hlače, spodaj pripete, da izgledajo kakor nekatere jahalne hlače. Zadej so široke, da se ne pretirajo, če se skloni pri delu. Mesto sukne nosi bombažno togo. Hodijo bosi in brez pokrivala. To je vse. Zenske nosijo obleke iz grobe tkanine, ki je v pasu prevezana. Le za praznične dni ovije Abesinec šal okrog vratu ali ga vrže okrog hrbta. Uradniki in trgovci se pokrivajo z volneno kapo, mak imenovano.

Obleka Abesincev je zelo enostavna. Moški nosi bele bombažne hlače, zelo prostorno sešite, posebno na zadnji strani, da se lahko pri delu voljno giblje in da pri pogibanju ne počijo. Navzdol se hlače zožavajo in se zapenjajo ali s kaveljčkom ali s knoflico. Podobne so nekako našim jezdni hlačam. Okrog pasu si moški ovijajo nekoliko metrov dolg kos bombaževine, a na njih "samo" (nekak šal). Zenska

nosil obleko iz grobe tkanine, podobna nekaki vreči, v kateri je odprtina za glavo in roke. V pasu je obleka stisnjena. Samo nosi ženska vedno kakor moški. Premožni Abesinci in Abesinke se razlikujejo od ostalih še po kapuci, sešiti iz lahkega atlasa ali brokata, a pogosto izšito z zlatom. Za posebne svečanosti oblačijo moški še na to obleko plašč.

Pokritih glav vidite v Abesiniji zelo malo. Samo premožnejši Abesinec nosi na glavi bodisi tropično čelado-helmo, bodisi nekak klobuk, ki ga je dobil od Evropejca. Največkrat si pokrivajo glavo s šamom. Le pravi bogataš nosi klobuk "Borsalino", ki je zelo drag, stane 45 dolarjev Marije Terezije. "Borsalino" nosi sam neguš — kralj kraljev.

V notranjosti Abesinije srečate tudi plemena, ki jim je v modi najljubša obleka praočeta Adama in pramatere Eve. Razlikuje se samo toliko, da mesto figovnega peresa ovijajo okrog pasu šamo. Včasih je to samo košček cunjje ali papirja. Zenskam zadostuje tudi kos predelane ovčje kože, ki jo privežejo kot predpasnik. Nakiti so pri njih zelo priljubljene, nakiti je pač hrepenenje vseh žensk. Abesinka nosi nakit na vratu kot obesek zlatih križec ali pa zlati prstan. Istotako ima ženska pas okinčan z obesi zlatih križcev, iz zelo umetniško brušenih koralov, jantarja. Čim večji je obesek, tem lepša je, tem premožnejša se zdi Abesinka.

Posebno pažnjo posvečajo amuletom. V Abesiniji pravijo temu "medanit". Beseda komeni "zdravilo". Ni nobenega Abesinca ali Abesinke, ki bi ne nosil tako zvan "medanit". Je to zanimivo lepoticje narejeno iz raznih kož, popisano s čarobnimi izreki znanih čarodejev, ki so v Abesiniji v veliki časti. Amulet čuva nositelja vsemogočih neprikl: boleznih, hudobnih ljudi, hudice in druge demone. Zenske iz plemena Gall nosijo nad laktom zapestnico. Včasih celo vrsto zapestnic. Videl sem pri nekaterih do

24 zapestnic. Zenska, ki ne more imeti zlate zapestnice, se zadovolji z bakreno.

Današnji vladar Abesinije, negu Haile Selassie se je leta 1917 polastil prestola in vrgel pravega vladarja, neguša Lidž Jassu s prestola. In to zato, ker se je oženil z muslimanko, kar je protizakonito. Zaprl ga je in ječil 13 let. Sele v letu 1930 ga je osvobodil Ras (knez) Hailu ter mu hotel vrniti prestol. Ali Lidž Jassu, kar je po naše "Dete Jezus" ni dorastel taki nalogi. Bil je premagan že v prvi bitki in zopet zaprt. V gorah Hara Mulata je bila, v višini 3000 m nad morjem, postavljena ječa iz glinje, v kateri je bil kraljevski jetnik. Tukaj je vnuč kralja Menelika sedel pod stražo, ki jo je neguš izbral iz abesinske aristokracije. Poleg te straže je stražil "Dete Jezusa" tudi menih Aba Hanna in imeti je smel samo tri pevece iz somalijske puščave. Nikdo drugi se ni smel pod smrtno kaznijo približati temu kraju.

V Abesiniji so se širile vesti, da je Lidž Jassu pred leti umrl, ali zvedel tega ni nikdo. Istotako, kakor tri leta ni nikdo od Evropejcev izvedel, da je umrl kralj Menelik II. Današnji neguš pa ima povoda dovolj, da prikrrije in utaji smrt Lidž Jassu. — Lidž Jassu ima tudi ženo in sina, ki bi imel po smrti svojega očeta prevzeti prestol. Kraljica Fatima Abubakur je bila odpravljena, ko so zaprli njenega moža, v svoj rojstni kraj. Od tod je pobegnila do Tudžure v francoski Somaliji, kjer se ji je narodil sin Menelik III., ki se je letos oženil s hčerko tadžurskega sultana. In to so posledice, da mnogi rasi (knezi) zdaj, ko je Italija z vojno stopila v Abesinijo, prestopajo k Italijanom. Tu igra vlogo, ne tako znana ljubezen do domovine, temveč, kakor povsod, osebne zadeve in spori radi dinastije.

"Smrt v mušlinu" se imenuje justifikacija, usmrtitev nekega atentatorja. Marcel Griaule, vodja neke francoske narodopisne ekspedicije je bil leta 1929 v Adietu pričal te strahotne usmrtitve. V svoji, lani

SOCIALISTIČNA STRANKA DELAVCEM IN FARMARJEM

(Nadaljevanje s 1. strani.)

administracija bai sedaj pripravljena vreči 700.000 delavcev in njih družin v naročje stradanja, in to s premišljenim programom, da odslovi delavce pri WPA, ostale pa obdrži z nizkimi mezdami. Milijoni mladih ljudi so postali razočarani, brezupni valed pičlih vladnih del, katerih bo deležna le mala skupina mladih delavcev. Mi moramo organizirati nezaposlene!

DEMONSTRIRAJTE ZA SOCIALNO ZAKONODAJO!
ZAHTEVAJTE SPREJETJE DELAVSKEGA AMENDMENTA!

Mi pozdravljamo progresivno smer delavskega gibanja! Brezposelni delavci so združili svoje sile v eno veliko Delavsko zvezo. Boj za industrialni unionizem pridobiva svojo moč v Ameriški delavski federaciji. Delavci so se naučili, da je treba orenesti boj proti bossom v delavnici na politično polje potog združene farmersko-delavske stranke, katera sestoji iz delavcev, organiziranih in neorganiziranih in ki jo kontrolirajo delavci!

DEMONSTRIRAJTE ZA FARMARSKO-DELAVSKO STRANKO!
DVIGNITE PRAPOR INDUSTRIJSKEGA UNIONIZMA!
ORGANIZIRAJTE NEORGANIZIRANE!

Boj delavskega razreda proti vladajočemu kapitalističnemu razredu se z vsakim dnem poostruje. Amerika je bogata na naravnih virih, s katerimi se bi zlahka zagotovilo pošteno življenje vsem. Naša polja obrodijo bogato, naša skladišča so napolnjena z dobrinami. Znanost nam je dala mogočne stroje, s katerimi preobražamo in presnavljamo naravna bogastva v izgotovljene produkte. Toda ves sedanji kolosalni sistem produkcije brez delovnih sil delavcev je brezmočen, brez pomena! Kakor strnemo naše delovne sile za to silno veliko produkcijo dobrin, prav tako lahko tudi strnemo naše sile, da kontroliramo vso produkcijo. Zato pa moramo naše sile združiti, da se danji tiranski sistem konča, da se depresija odpravi! Na njegovo mesto pa postavimo brezrazredno družbo na podlagi planirane produkcije za rabo, ne za profit par oseb!

NA PRVEGA MAJA — VSI NA PLAN!
DEMONSTRIRAJTE ZA SOCIALIZEM!

Ameriška socialistična stranka.

tiskani knjigi "Les flambeurs d'hommes", jo opisuje. Njegov spremljevalec je omedlel, velikanska množica je pa poskakovala od navdušenja.

Nekdo je napravil atentat na nekega kneza (rasa). Ujeli so ga. Ranjeni "ras" je določil, da mora umreti atentator v "mušlinu", dasi je takšna smrt pridržana samo morilec kralja. Pri vsem tem pa se "rasu" ni nič hudega zgodilo, le nekoliko ranjen je bil in morilec še torej ni bil morilec. Atentatorja so spravili v okroglo, s slamo krito kamenito hišico. Notri so stopili v velikem kotlu vosek in ga pomešali z medom. Obsojenec je moral gledati, kako so potem skrbno potopili v staljeni vosek več bal najfinejšega mušlina, da se je platno popolnoma napilo.

"Morilca" so nato evnuhi slekli do gola in ga porinili v še toplem pepel, da se je do dobre ga segrel. Nato so začeli ovijati z voščnim mušlinom najprej noge, trup, roke, tako da je bil videti kakor dlesteča mušija, vsa bela. Tudi obraz so mu ovili z mušlinom, le oči in nosu ne. Mož se je vzlic povojem lahko neovirano gibal. Ko so ga pripeljali na prostrani trg pred knezovo palačo: je bil podoben srednjeveškemu vitezu v beli opremi.

Pred knezom so bili med tem zažgali majhno grmado iz cedrovine. — Neznaten, blagodehteč ogenj. Predenjo so postavili "morilca". Množica si ga je z zanimanjem ogledovala. Tedaj je "ras" malomarno dvignil roko in z enim samim dregljanjem svojih komolcev sta dva orjaška naga črnca potisnila obsojenca v ogenj.

Mrtvaška tišina je zavladala na prostranem trgu. Slišalo se je le prasketanje lesa, ko je

nesrečnež padel v žerjavico. Nerodno se je pobral in se hotel rešiti. Toda okoli njega so stali v krogu štirje najbolj prizkušeni "rasovi" vojščaki. Stalo je osem mladeničev, ki so bili pri knezu (rasu) bolje v časteh radi svoje lepote kakor zaradi junaštva—in vsi so namerili svoje sulice v obsojenca. Kadar je hotel skočiti z grmade, so se mu ostra rezila zasekala v meča, v boke, v lehti. Ali niso ga smela raniti do smrti. Le toliko, da ga je minilo veselje zaletavati se v sulice.

Skakal je v zrak. Čedalje višje. Zraven pa rjul, da se je razlegalo daleč po dolini. Majhni, višnjevi zublji so plezali kvšku po mušlinu, objemali meča, se ovijali okoli stegen. In med tem, ko ga je osem suličarjev porogljivo bodrilo in vzkrikalo, med tem, ko so tisočiči kakor zaverovani strmeli v živo plamenico, ki je poskakovala čedalje strahotneje, je jela vstajati dehteča vonjava gozdnega medu, primešanega vosku. Potlej je nekaj časa dšalo po karmelu. Potlej kakor v cerkvi, kjer gori na stotine sveč. In naposled, kakor v kaki slavnostni abesinski dvorani, ko pečejo na tucate volov hkratu na ražnju. Nesrečnež je goretel zdaj kot smolnata baklja. Zublji so švigali zdaj štiri, pet metrov visoko. Suličarji so bili oviti v krvavo rdečo luč. V daljavi so začeli zavijati psi, čedalje več jih je bilo, čedalje strahotneje so tulili, čim bolj jih je ščegatal duh po pečenem mesu.

Naposled se je voščena lutka sesedla na ognju. Suličarji so oddali svoje sulice služabnikom, ki so stali za njimi. "Ras" se je umaknil v svoje sobane. Obsodba je bila izvršena...

(Dalje prihodnjič.)

NA DELO ZA KONFERENCO V MILWAUKEEU DNE 17. MAJA

Waukegan, Ill. — Vsi klubi JSZ in društva Prosvetne matice v tem okrožju so bila pisмено povabljena, da izvolijo zastopnike za prihodnjo konferenco, ki se bo vršila v nedeljo 17. maja v South Side Turn Hall, 725 W. National Ave., v Milwaukeeu.

Zborovanje se prične točno ob 9. dopoldne.

Ako kateri klub ali društvo ni prejel pismenega povabila za izvolitev zastopnikov, naj ga izvoli vseeno. Možno je namreč, da komu pomotoma ni bilo poslano.

Ker bo konferenca zelo važna, apeliram, da naj vsi klubi

in društva skrbre, da bodo imeli na nji čimvečje zastopstvo.

Klub št. 45 JSZ je izvolil za zastopnika na milwauško konferenco s. John Mahnich in klub št. 1 v Chicagu s. Chas. Pogorelec; imena ostalih zastopnikov objavim, čim mi bodo sporočena.

Na dnevnem redu med drugim bo razprava o sporodu XI. rednega zbora JSZ volitev delegata, agitacijsko delo v našem okraju in razne druge zadeve.

Frances Zakovšek, tajnica, 1016 Adams St., No. Chicago, Illinois.

A. SERAFIMOVIC:

ŽELEZNA REKA

ROMAN IZ CIVILNE VOJNE V SOVJETSKI RUSIJI

Prevel iz ruščine za "Proletarca" ANGELO CERKVENIK

(Nadaljevanje.)

"Jaz pa mislim, da bi morali zavzeti Novorosijsk ter tam čakati!"
"O tem niti besede!" je dejal štabni šef, ki je bil oblečen v lepo, čisto, prepasano srajco ter je bil gladko obrit. "Sodrug Skornjak mi je sporočil, da je v mestu vse narobe. Tam so Nemci, Turki, menjševiki, socialni revolucionarji, kadeti in naš revolucionarni odbor. Neprenehoma sklicujejo shode, govoriyo brez konca in kraja, tekajo z zborovanja na zborovanje, pripravljajo tisoč načrtov, kako rešiti se. Vse skupaj je nesmiselno. Če pripelje mo našo armado v mesto, se bo vsa razkropila."

Nepretrgano bučanje reke je pretrgal strel. Prišel je iz daljave. Majhna temna okna so spregovorila s svojo nepremično temo: "Zdaj, začelo se je."

Notranje napeti so vsi prisluškovali zunanjim šumom, navzven pa so skušali biti mirni ter so drsali s prsti po zemljevidu, ki so ga tako in tako znali vsi na pamet. Kadili so. Soba je bila vsa zakajena.

Zaman! Vse nič ne pomaga! Venomer isto! Z leve strani zapira odhod modrina morja, na desni strani zgoraj kar mrgolijo sovražne vasi in naselbine, spodaj na jugu zastavlja pot rjava barva gorovja. Prava mišnica!

Kakor kakšno cigansko taborišče ležijo ob tej črni, čez zemljevid vijóci se reki, ki jih z bučanjem neprenehoma moti. V vseh globelih, gozdovih, stepah, naselbinah, na vseh kmetijah, ki so zaznamovani na zemljevidu, se zbirajo Kozaki. Dolejš jim ni uspelo posamezne uporne naselbine in zaselke posamič ukrotiti, zdaj pa se potaplja vse ogromno kubansko ozemlje v ognjenem morju. Sovjetske čete so povsod pregnali; zastopnike sovjetske vlade v posameznih krajih so pomorili. Po vsej deželi se spirajo vislice kakor krži na pokopališčih. Povsod obešajo boljševe. Boljševikov je največ med priseljenci; pa tudi med Kozaki jih ne manjka. Prvi, kakor drugi, visijo zdaj na vislicah. Kam naj se obrnejo? Kje je rešitev?

"Edino pametno je, da si prekrčimo pot do Tihoreckaje, od tam k Svjatomu Krestu, od Svjatoga Kresta do Rusije pa ni več daleč!"
"Bistra glava! Svjati Krest! Kako, meniš, bomo prišli tja? Skozi ves uporni Kuban brez patron in topovskega streliva?"

"Jaz pa pravim, da se moramo prebiti do glavne armade."

"Kje pa je glavna armada? Ali si dobil od tam kakšno posebno pošto? Povej nam, kje je glavna armada."

"Jaz pa pravim, da moramo zavzeti Novorosijsk ter tam čakati, dokler ne dobimo kakšnega sporočila iz Rusije!"

Vsi premišlujejo in vsakdo si misli:
"Če bi se vsa ta stvar zaupala meni, bi napravil imeniten načrt. Potem bi se pač prav lahko rešili."

Zopet je daljen strel presekalo nočno bučanje reke. Po kratkem premoru drugi strel, pa tretji... Zdajci se je vsula kar toča strelcev. Kmalu je zopet vse utihnulo.

Vsi so se obrnili k nepremičnim, temnim oknom.

Za steno, nekje prav blizu, nemara na podstrešju, je zakukurikal petelin.

Kožuh je odprl čeljusti ter znil: "Sodrug Prihodjko, pojdite ven ter pogledjte, kaj se godi!"

Mlad, vitek Kubanec lepega, nekoliko kozavega obraza, oblečen v čeden, ozko prepasan plašč, je previdno stopajoč, zapustil sobo. "Jaz pa pravim..."

Neki gladko obrit častnik, ki je bil v nasprotju z drugimi poveljniki, navadnimi vojniki, čeburjarji, mizarji, brivci, ki so se šele med vojno dokopali do višjih šarž, star revolucionar z vojaško, častniško izobrazbo, je slonel ob zidu ter gledal na govorečega. Segel mu je v besedo:

"Oprostite, sodrug, nedopustno in nemogoče je armado v takšnem stanju vleči dalje. To bi pomenilo naravnost ugonobiti jo! Saj to ni armada, marveč čreda ljudi, ki nenehoma prirejajo zborovanja. Armada se mora reorganizirati. Poleg tega nam vežejo roke in noge desetstisoč begunskih voz. Le-ti naj se obrnejo, kamor hočejo, ali pa naj se vrnejo domov. Armada mora biti svobodna! Napišite povelje: Ostali bomo v tej naselbini do dneva zaradi reorganizacije!"

Tako je govoril, mislil pa je drugače. Hotel bi bil povedati takole:

"Jaz vso stvar do dna poznam, praktično in teoretično. Saj sem se v študij vojaške vede korenito poglubil. Zakaj bi tedaj poveljeval Kožuh, ne pa jaz? Množica je slepa ter ostane vedno le množica."

Kožuh je razprl stisnjene čeljusti ter spregovoril z zarjavelim glasom:

"Kaj vam ne pride na um?! Vsak vojak ima tu svojo mater, očeta, nevesto, družino; kako bi jih mogel zapustiti? Če bomo tukaj čakali, nas bodo poklali vse do poslednjega moža. Naprej moramo, takoj naprej! Odkorakati moramo takoj mimo mesta — v njem se ne bomo ustavljali — ob morskobalni do

Tuapseja; od tam bomo zavili po cesti čez gorski greben ter se zedinili z našimi glavnimi četami. Saj ne morejo biti še daleč. Tukaj nas venomer drži smrt v svojih krempljih."

Nato so se začeli vsi križem kražem pomenkovati, vsakdo je predlagal svoj načrt, ki se mu je zdel nenavadno imeniten.

Kožuh se je dvignil. Železne mišice njegovega obraza so zadržtele, drobne, jeklenosive oči so se zapile v vse poveljnike po vrsti. Nato je zaukazal:

"Zarana bomo odkorakali!"

Nepričakovano mu je šinilo v glavo:

Podleži! Najbrže se ne bodo hoteli ukloniti povelju."

Vsi so bili nezadovoljni, so pa molčali. Za tem molkom se je skrivala misel:

"Nesmiselno bi bilo s tem blaznežem pirirati se."

IV.

Prihodjko je stopil iz zbe. Reka je zdajci hrumenje zabučala; šumenje je napolnilo vso temo. Pred vrati je na črni zemlji stala temna, nizka strojnica, poleg strojnice pa dve temni postavi s temnima bajonetoma.

Prihodjko stopa naprej ter previdno preži na vse strani. Nebo je pregrnjeno z nevidnimi, toplimi oblaki. Na vseh koncih in krajih lajajo trdovratno in neutrudljivo psi. Semfer-tja po nekoliko trenutkov umolknejo ter prisluhnejo: reka šumi... Potem pa zopet lajajo-svojejavno, neznosno.

Pobeljene kmečke hiše so komaj opazno svetlikajo skozi gosto temo. Po cestah se kupičijo velike grmade. Pogledj bliže! Vozovi so. Smrcanje in sopoče dihanje se širi izpod voz in z voz. Povsod ležijo ljudje. Na sredi ceste se visoko dviga — topol? Ne, pač pa navzgor obrnjena ojnika! Konji enolično zvečijo, krave se nekam žalostno oglašajo.

Aleksej skače previdno čez človeška telesa. Iskreača se svalčica medlo razsvetljuje pot. Vse povsod je mirno in spokojno, vendar pa vsi čakajo na nekaj, čeprav ne vejo, na kaj... Ali ne čakajo morebiti na daljen strel?

"Kdo tu?"

"Priatelj."

"Kdo tu, kaj hočeš?"

Dve konici bajonetov sta se komaj občutno dotaknili njegove roke.

"Stotnijski vodja!" je odgovoril ter prav potihlo prišepnil še "Lafeta."

"Ujema se!"

"Odgovor."

Po ušesu so ga požgali bodoči brki. Zaslisljal je tih šepet: "Sedlo."

Izpod bodočih mustač se je razlil težak duh po žganju.

Aleksej zopet koraka dalje. Vozove vidi, a jih komaj razlikuje. Konji glasno zvečijo seno, speči glasno dihaajo, reka ne preneha niti za bežen hip šumeti, psi še vedno razklačeno lajajo. Aleksej prav previdno korači čez roke in noge. Tu pa tam se sliši pod vozovi tih pomenek. Vojaki se pomenkujejo s svojimi ženami. Izpod grma zavzveni zadržan smeh, udržan vzkrík; ljudje, ki se ljubijo...

Opili so se tički! Nedvomno so požrli Kozakom vse žganje! Sicer pa, kaj se to mene tiče?! Pijte, kolikor hočete, samo svojega razuma ne smete zapiti! Čudno, da nas Kozaki še ne nadlegujejo. Tepci, kakšno lahko delo bi bili imeli!"

Nekaj belega se svetlika. Ali je ilovnat zid? Nemara pa bela obleka?

"Niti zdaj ne bi bilo prepozno. Vsak mož ima komaj kakšen tucat nabojev; za vsak top imamo komaj po kakšnih osemnajst krogel. Oni pa imajo vsega v čezmernem izobilju!"

Bela postava se je zganila.

"Ali si ti, Anka?"

"Kaj pa se ponoči plaziš tod okoli?"
"Teman, verjetno črn konj je zvečil seno, ki ga je pullil s kupa med ojnicami. Aleksej si je začel zvijati svalčico. Dekle se je opiralo ob voz ter si drgnilo nogo ob nogo. Pod vozom na razgrnjeni plahiti je spal njen oče in glasno smrčal.

"Ali bomo še dolgo čakali tukaj?"

"Kmalu bomo šli." Svalčica v njegovih ustih se je zaiskrila. V siju zaiskrivšega se svalčinega ognja so za bežen hip pogledali iz teme njegovi od svalčice ožgani prsti, del njegovega nosa. Iskreače se deklirane oči in njen krepki, iz bele srajce dvigajoči se vrat ter ogrlica iz zlatnikov. Vse samo za bežen trenutek, nakar se je zopet vse potopilo v temi. Samo temni obrisi voz se še vidijo. Krave otožno mukajo, konji zvečijo seno, reka hrumi. Zakaj se ne sliši več noben strel?

"Človek bi jo moral vzeti?" je pomislil.

Alekseju se je zazdelo, da je uzrl pred seboj vitek vrat, vrat podoben bilki, vrat prečudno lepe deklice, ki je ni še nikdar videl, deklice z modrimi, nežnimi očmi, v prozorni, duhteči obleki. Ali ni dokončala gimnazije? Celo nevesta je nemara? Ah, to je neka deklica, ki je še ni videl, ki pa vendarle nekje živi.

(Dalje prihodnjič.)

EDINI IZHOD IZ KRIZE

Socialistična uredba družbe je edini izhod iz negotovosti, brezposelnosti in mizerije. Delavci, organizirajte se!

NASPROTJA INTERESOV PO SVETU SE ČEZDALJE BOLJ POOSTRUJEJO

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nih. Pozabili so Francozi tudi na svojo zgodovino. Leta 1871 je hotel Bismarck s Francozi storiti nekaj podobnega, a Francija je pokazala, da se noben narod ne more z umetnimi omejitvami uskopiti, če ima sam v sebi dovolj življenske moči. Če bi bilo takrat manj histerije v Parizu, bi se bilo lahko spoznalo, da bi bilo okrepčanje nemške demokracije brez nepotrebnih ponižanj najsigurnejša garancija za bodoči mir med Francijo in Nemčijo. Celo priklopitve Avstrije k Nemčiji ne bi bila takrat prav nič škodovala Franciji, temveč bi bila dobrim odnosjem le koristila, ker bi bila okrepčala nemške socialistične, in s tem demokratske elemente.

Nervozna politika Francije je posadila Hindenburga na predsedniški stol in pomagala odpreti pot reakcionarnim življenjem, ki so naposled izbrali Hitlerja za svojo trobilo in pripeljali Evropo na rob prepada.

Vse pogodbe, ki so imele svoj vir v svetovni vojni ter v njenih zmagah in porazih, so sklepali večinoma diplomatje stare šole. Zaprane ideje "ravnovesja sil", "interesnih sfer" itd., so zaklepale vrata vsaki novi misli. Tako so ostali v Evropi nesheti nereseni problemi, in pod pritiskom sklenjene pogodbe so jim dodale še nekaj novih. Tako je Italija nenadoma postala "velesila", ko sta ji Francija in Anglija podarili nemške kraje v južnem Tirolu in jugoslovanske na vzhodni obali Jadranskega morja. V zahvalo za to se jima sedaj fašistični "Rimljani" postavljajo po robu, ju izživajo in ogrožajo evropski mir, prav tako kakor nacjska Nemčija.

Anglija, ki je bila največ kriva, da je Italija smela potepati načelo samoodločevanja narodov, sedaj nervozno opazuje svojega nekdanjega protežerja in vprašuje, kako daleč pojde v ogrožanju njenih interesov. Nacjske provokacije jo veliko manj vznemirjajo, kakor Mussolinijeva aventura v Afriki, in po tem bi se skoraj dalo sklepati, da njeno moralno stališče v tem tolmunu ni popolnoma idealistično. Mussolini lahko izjavlja karkoli se mu ljubi, v resnici ima Velika Britanija dosti vzorov, da se slabo počuti. Italija ima Libijo, katero je priporočila na "moralen" način, ima Eritrejo, kamor se pregosto naseljeni Italijani prav tako ne marajo seliti, kakor se ne bodo v Abesinijo, in ima kos Somalije. Il Duce je s svojo neprenehoma ponavljano smešno lažjo, da je moderna Italija dedinja in naslednica starega Rimskega imperija, upijalil svoje nevedne fašiste in samega sebe, in italijanski imperializem izgleda, kakor da dobiva kri in meso. Sredozemsko morje in sueški prekop je pa največje vitalne važnosti za britski imperij. Za Anglijo je bolj važno, da Italija ne pogoltne Etiopije, kakor pa Hajle Selasija.

Vprašanje, ali bi Italija, ki je že sedaj na robu bankrota, mogla tudi prebaviti Etiopijo, če jo pogoltno, je v drugi knjigi. Dejstvo, da bi Italija dobila geografsko pozicijo, ki ogroža najvažnejše komunikacijske linije Anglije z Indijo in vzhodno Azijo, je zadostno, da boli Edena in Baldwin in njihju tovariša glava in da ni svetovnemu miru nič kaj rahlo poslano.

Nad Anglijo pa se masčuje greh, ki ga je nekoliko prej zakrivila na drugem mestu. Ko je Japonska začela svojo agresivno politiko na kitajskih tleh in pogoltnila vso Mandžurijo in nekoliko drugih čisto kitajskih pokrajin, se je v Ligi Narodov pojavila močna tenkica, da v zmislu njenih pravil nastopi za zaščito Kitajske. Takrat je predvsem angleška diplomacija onemogočila vsako tako akcijo, in Japonska s svojo megalo-mansko militaristično kliko je dobila proste roke za vsak rop. To ji je dalo potuho, da nadaljuje svoje izzivanje v Aziji in ustvarja tam drugo središče stalne in fatalne vojne nevarnosti. Tudi če bi sedam ministrski predsednik v Tokiju imel res take miroljubne ideje, kakor pravi, da jih ima; je njegova volja manj vredna od hujskanja militarističnih priganjencev, ki sanjajo o velikem Japonskem imperiju in hegemonijo nad vso Azijo. To ni "Rumena nevarnost", o kateri so pridigali "arijski" šovinisti in celo kajzer Viljema tako navdušili, da je postal "slikar". Grožnja države je, ki je gospodarsko postala kapitalistična, organsko pa je feudalna kakor v času Samurajev, katere nadomešča mlada, fanatična, neprevdarna soldateska.

Če bi bila Anglija stopila na stran onih, ki so takrat hoteli, da izpolni Liga narodov svojo nalogo in se postavi Japonski po robu, bi bila situacija v Aziji danes drugačna. Kitajska bi imela več možnosti, da uredi svoje domače razmere, zlasti na gospodarskem polju, in nevarnost vojne med Japonsko in Sovjetsko Rusijo bi minila, ali pa se vsaj tako skrčila, da ne bi imela veliko pomena.

Ampak Mussolini bi se bil ohladil, če bi bil videl, da se tudi velike države ne smejo igrati z Ligo Narodov in verjetno je, da ne bi bil nikdar pošiljal svojih sužnjev v peklo in smrt za "reševanje etiopskih sužnjev".

Prav tako ne bi bil Hitlerju, oziroma njegovim skritim narokovalcem zrastle greben, zakaj če ne bi bile homatije, ki so nastale vsled slavnega Mussolinijevoga pohoda, ustvarile meglene položaja v Evropi, ne bi bilo njegovo "darilo nemške-mu narodu" imelo niti sence upanja na uspeh. In Starhembergov pivski tovariš, municijski fabrikant Fritz Mandl ne bi bil mogel nikogar v Avstriji nahujskati na vpeljavo obvezne vojaške službe. In tucet situacij, iz katerih se lahko izčimni vojna, ne bi bilo nastalo.

Tako pa se shajajo generalni štabi Anglije, Francije in Belgije na konferenco, in le novorojenček se bo zdelo, da je to briljantno znamenje neskaljenega in trajno zavarovanega miru v Evropi.

V sedanjih razmerah, ki so take, kakršne so, ne pa take, kakršne bi si želeli, je mir v Evropi in v Aziji povsod največ odvisen od zdravitve Lige Narodov in njenega odločnega nastopa v zmislu njenih pravil zoper vsakega, kdor kali mir, pa naj bo velik ali majhen, bel ali rumen. In sredi vseh teh homatij prihaja edino tolažilno znamenje od delavske internacionale, ki se ne udaja nobenim iluzijam in ne dirka za nobenimi ideološkiimi utvarami, ampak jasno in odločno zahteva kolektiven nastop zoper vsakega kršitelja miru.

Liga Narodov ima dovolj vzroka, da posluša ta glas.

S seje kluba št. 1 JSZ

Chicago. — Na seji kluba št. 1 dne 24. aprila sta bila izvoljena za delegata na XI. redni zbor JSZ Kristina Turpin in Justin Zajc, za zastopnika na milvausko konferenco v nedeljo dne 17. maja pa s. Charles Pogorelec.

V pripravljalni odbor za sporede v času prihodnjega zbora JSZ so bili v klubu št. 1 izvoljeni John Rak, Luka Grosler, Anton Garden, Mary Jugg in Frank Zaitz. Ostale klube JSZ v Chicagu se povabi na sodelovanje in se jim priporoči, da naj v ta odbor izvolijo vsaki-pod dva zastopnika.

V odbor za preskrbo stanovanj so bili izvoljeni Justin Zajc, Kristina Turpin in Angela Zaitz.

Za načelnika našega članstva v prvomajski povorki je bil izvoljen na priporočilo klubovega odbora Anton Garden.

Za piknik soc. stranke v parku Riverview, ki bo 1. junija, je klub naročil 200 vstopnic.

V sklad za kritje stranknih stroškov prvomajskega slavlja prispeva klub \$4, in v obrambni sklad Tom Mooneya \$2.

Antona Gardna se pooblasti, da podvzame akcijo za zbiranje prispevkov za avto truk z zvonicnikom, ki si ga nabavi soc. stranka v tej državi v kampanjske namene.

Donald J. Lotrich je poročal o konvenciji illinoiske soc. stranke v Peoriji. Justin Zajc je k temu pripomnil, da se ne strinja z resolucijo, v kateri se stranka izjavlja proti podpiranju kakršnekoli vojne, torej tudi proti vojni za obrambo sovjetske Unije. Bilo je sklenjeno, da naj prosvetni odsek kluba aranžira o vseh sprejetih resolucijah razpravo, če le mogoče, na prihodnji seji.

Stevni odbor, v katerem so bili Donald J. Lotrich, Filip Godina in Mary Jugg, je poročal,

DR. F. PAULICH
ZOBOZDRAVNIK
Ordinira vsak dan razde narede od 9. zjutraj do 9. zvečer.
V nedeljo po dogovoru.
PHONE: CICERO 610
2125 SO. 52ND STREET
CICERO, ILL.

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN KAVARNA
2609 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382
Fristna in okusna domača jedila
Cene zmerno. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI
JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.
Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku.
NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUŠTVA IN TRGOVCE

da so dobili v našem klubu kandidati za delegate na konvenciji soc. stranke v Cleveland sledeče število glasov (kandidati so navedeni po abecednem redu): Roy Burt 19; A. J. Dubin 10; Gertrude Dubin 5; Ernest Erber 1; Anton Garden 35; D. B. Gertler 19; Meyer Halushka 31; Maynard C. Krueger 30; Arthur McDowell 19; Frank Passavoy 14; Marianne Alfonz 1; John Parshall 7; Gus Patterson 6; H. A. Rasmussen 5; Morris Seskind 18; Mordecai Shulman 7; Jacob Siegel 20; Margaret Sloan 2; Simon Trojar 15; Leo Vernon 3; W. B. Waltmire 11; Frank Zaitz 42.

To so kandidati za čikaški okraj. Kandidati za delegata v ostalem Illinoisu pa so dobili v našem klubu glasov kot sledi: Edward Adams 11; Douglas Anderson 10; Harry Ashby 3; Jos. Brinocar 26; J. U. Connery 3; Howard Day 5; John Fisher 18; Wm. Huetteman 4; M. E. Kirkpatrick 19; Loren Norman 6; Paul Rasmussen 12; Chas. Rossio 9; Edward Tomke 5; Wm. Tuller 8; Anton Zagar 15.

Dohodki kluba št. 1 so znašali meseca marca \$390, izdatki pa \$497.19. Primanjkljaj je bil krit iz prenosa. Blagajna ob zaključku meseca marca je znašala \$284.71. Slovenskemu delavskemu centru je klub št. 1 posodil meseca marca \$100.

Dohodki koncertne predirive pevskega zbora Sava so znašali na dan predirive v nedeljo 12. aprila \$238.45 in izdatki \$224.72. Vstopnice, razpečane v predprodaji, v vsoti dohodkov še niso vključene.

Pribitek predirive članice kluba št. 1 v soboto 28. marca v korist Slovenskega delavskega centra je znašal \$86.79.

John Rak je poročal, da je bilo nekaj agitatorjev v Chicagu par nedelj med rojake in so dobili okrog \$75 naročnine na Proletarac. Podrobno poročilo objavljamo sam.

Social Study Club — angleški odsek kluba št. 1 je aranžiral debato o fašizmu, ki se je vršila dne 10. aprila. Udeležba je bila prililna in kolekta je domalega pokrila vse stroške.

Po končanem dnevnem redu na klubovi seji je predaval Ivan Molek o predmetu: "Pogled 50 let nazaj na Haymarket." Po predavanju se je "vnela" razprava, ki je bila zelo živahna.

Angela Zaitz, zapisnikarica.

BARETINCIC & SON
Tel. 1475
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

ANGELO CERKVENIK O LETOŠNJEM AMERIŠKEM DRUŽ. KOLEDARJU

Slovenski književnik Angelo Cerkevnik je nam v enemu prejšnjih pisem, ki smo ga že pričeli, sporočil, da mu je letošnji Ameriški družinski koledar v splošnem zelo všeč, največjo vrednost pa mu pripisuje v njegovih informativnih spisih in podatkih.

V poznejšem pismu dodaja: "H koledarju, ki sem ga zdaj temeljito prebral, bi pripomnil še naslednje: Med beletristi, ki se redno oglašajo v koledarju, vzbujajo največ upov v meni Ivan Jontez. Zdi se mi močno uglajen, stilistično popoln in tudi jezikovno najbolj izpiljen. Moral pa bi vzeti še malce v roko slovnico (enako kakor mi vsi), da bi se rešil nekaterih spak in napak.

"Tudi drugi beletristi so mi všeč. L. Beniger je n. pr. objavil navidez malopomembno črtico, ki pa priča o ostrem opazovalnem čutu. Trdim pa slej ko prej, da poglavitna važnost koledarja leži baš v zgodovinskem in statističnem gradivu o slovenski ameriški emigraciji.

"S pesniškimi produkti je koledar bolj slabo zastopan. Katka Zupančičeva, ki ima mnogo talenta za prozo, ni še dobra pesnica. Slovenci imamo danes na žalost samo enega resničnega pesnika: Zupančiča Otona, ki ga pa ideološko ne moremo priznavati, čeprav ga v obče človeškega stališča kljub nam ideološko nasprotni usmerjenosti moramo priznati.

Vsi drugi, kolikor jih je, so samo boljši ali slabši stihotvorci! Sem štejemo — izvzeti moram "Trbovlje" — tudi T. Seliškarja in M. Klopčiča. Slednji je ponavadi uglajen stihotvorec, kar se o Seliškarju ne more ravno trditi. Je pa Seliškar kot pesnik nedvomno pomembnejši nego Klopčič. Pesem mora privreti iz srca; v njej se mora čutiti kri. Gesla — največkrat zelo napačna! — niso ter ne morejo biti pesem. Pesem je harmonija ljubezni, sovrastva, hrepenjenja... Pesem mora biti odkritje, nikdar pa ne analiza, ki more biti v najboljšem primeru (pa niti to ne vselej!) predmet leposlovne proze.

"Sicer pa se lahko potolažite: celo renomirani slovenski časopisi ("Zvon", "Sodobnost" itd.) so, kolikor pride v poštev poezija, zelo revni. Še najboljše, kar ti današnji pesniki producirajo, je spekulativna metafizika. Bog z njo!"

Več drugih starokrajških pisateljev in kritikov pa je o pesmih Katke Zupančičeve po-

vsem nasprotnega mnenja kot Angelo Cerkevnik. Sploh velja Cerkevnik za enega najostrejših kritikov v slovenskem literarnem svetu, kateremu je težko kaj všeč. Kritiki si niso nikdar edini. Spis, ki ga eden proglasi za dobro, ali celo mojstersko delo, raztrgajo drugi za slabega in v njemu najdejo vsakovrstne napake.

V stari kraj je bilo letos naročenih več izvodov koledarja kot prejšnja leta in iz pisem razvidimo, da ga niso prečitali samo tisti, katerim je bil poslan, ampak je romal "od hiše do hiše in še ga hočejo". V priznanje Am. družinskemu koledarju je poleg njegove popularnosti i to, da ga čitajo kritiki in da se o njemu več ali manj vsi pohvalno izražajo.

Aktivnosti kluba št. 11 J. S. Z.

Bridgeport, O. — Zadnja seja kluba št. 11 JSZ dne 19. aprila je bila dobro obiskana. Na dnevnem redu je bilo poročilo delegata državne konvencije. Dalje je bila volitev delegata za narodno konvencijo. Delegat je podpisani, ki je prejel vseh 33 glasov, do katerih je klub upravičen. V klub je pristopil eden novi član. Izvolili smo tudi delegata za XI. redni zbor JSZ s. Francka Matkoka, za namestnika pa s. Jos. Skoffa iz Bartona.

Razvila se je daljša diskuzija o vprašanju bodočnosti našega kluba in JSZ. Poudarjalo se je, ako naš klub nima bodočnosti oziroma, ako članstvo noče, da bi imel bodočnost, to je, ako ne bi bilo dovolj aktivno kot celota, ne samo par članov, da je boljše, da ne pošljemo delegata in ne delamo stroškov JSZ. Toda navzoči so se odločili, da klub št. 11 JSZ mora ostati trdnjava JSZ naj pride kar hoče. Potem smo izvolili delegata in dobili novega naročnika na Proletarca; ostali pa bodo v kratkem zaostalo naročnino ponovili, ker so prizadeti vsled poplave.

Navzoč je bil s. John Slanovec, organizator kluba na Maynardu. On nas je zagotovil, ako vse prepaše na Maynardu, da se gotova skupina pridruži trdnjavi na Bridgeportu. Bravo, s. Slanovec! Čas prihaja, ko bomo imeli veliko organizacijo, pod katero se bo združilo vse delavstvo, ki stremi po stranki soc. principov. Kar je pri našem klubu, je to, vsi kot eden stremimo po socializmu in ni nobenega strankarstva ali sektanstva. To je kar tudi nekaj šteje pri našem delu.

Posebno se je na seji poudar-

jala prvomajska proslava našega kluba, ki bo dne 2. maja, v soboto večer, da se agitira za čimvečjo udeležbo. Govorniki bodo trije, ki bodo govorili o pomenu Prvega maja in socializma, o zadružništvu in o pridobivanju mladine v naš pokret. Vsi trije govori bodo kratki in po končanem sporedu bo ples in prosta zabava. Uljudno se vabi ves napredni delavski življenj, da se gotovo udeleži naše prvomajske proslave v soboto večer 2. maja v dvorani društva Domovina na 14. cesti v Boydsville.

Poročano je že bilo, da bomo pričeli z vajami za igre, ki bodo uprizorjene ob priliki konference soc. klubov in društva Prosvetne matice, ki se bo vršila 30. maja v Bridgeportu. Ves program bomo objavili pozneje, vendar se pa že sedaj opominjajo vsa društva in klubi, da pošljejo čimveč zastopnikov na konferenco, ker na tej konferenci se bo tudi izvolil delegat za XI. redni občni zbor JSZ, kateri se bo obdržaval 3., 4. in 5. julija v Chicagu.

Joseph Snoy.

Majska proslava v Clevelandu

Cleveland, O. — Na Prvega maja bodo organizirani delavci vsega sveta demonstrirali po ulicah in trgih ter manifestirali svojo solidarnost in delavske zahteve. Demonstrirali bodo svojo neodvisnost v boju za pravice delavskega razreda.

Delavci v Clevelandu, ki imajo delo z nizko mezdo, se štejejo srečnim, da vsaj nekaj zaslužijo. Toda še to malo je v negotovosti, vsak dan jim preti odslovice, da bodo postavljeni na ceste. Brezposelne delavce preganjajo državni religijni bossje. Na stotine delavcev je izgubilo delo pri javnih religijnih delih. Mnogi so v nevarnosti, da izgube še tisto malo podpore, ki jo prejema, ali pa delo, ki ga še imajo. Mali neodvisni trgovci so zakopani v poteškoče, preti jim prepad. Moč reakcije je na pohodu. Znan Liberty liga in vojni propagandisti Wall streeta so se združili, da uničijo delavske unije in druge delavske organizacije. Pod krinko patriotizma in vpitja za "očuvanje" ustave se poslužujejo raznih nakan, da napadejo in porazijo ljudske demokratične pravice in civilne svobodščine. Pod geslom "ameriška nevtralnost", ki vodi z naglico v fašizem in krvavo svetovno klanje, zavajajo ljudi, da jim sledijo.

Edini odgovor temu je, da se delavci in zatirano ljudstvo združijo v borbi za svoje pravice in upravičene zahteve. Letos je zopet ameriško delavstvo pripravljeno, da pokaže na Delavski praznik — Prvi maj — da ne odneha od svojih zahtev za 8-urnik in za svoje pravice. Zopet bo ameriško delavstvo pokazalo, na Prvega maja, da je združeno bolj ko kdaj prej, da se porazi reakcija, vojna, fašizem in pa nizki življenjski standard. Na letošnjo praznik Prvi maj bodo vse delavske unije in druge organizacije, socialistična in komunistična stranka, korakale rama ob rami, ker so se združile, da proslavijo Prvi maj in s tem pokažejo svojo delavsko solidarnost, da se napravi iz Clevelanda unijsko mesto — za 6-urnik in pet dni dela v tednu s pošteno plačo. Vse delavstvo je proti zniževanju mezd, za zadostno brezposelnostno zavarovalnino in starostno pokojnino, za delavsko skupnost in proti vojni in fašizmu. Clevelandsko delavstvo bo na Prvega maja pokazalo, da je za neodvisno politično akcijo in da je odločno proti Liberty ligi, da se ta drži ven iz Clevelanda!

Pozivamo vse zavedne delavce, da se pridružijo naši prvomajski proslavi in manifestaciji, da skupno odkorakamo na Public Square, kjer se bo vršil velik javni shod! Zbirališče pohoda bo na sledečih središčih: na 22nd in Prospect, na 30th in Woodland, na 26th in St. Clair ave, in na W. 25th in Market Square.

Zivel Prvi maj! Za odbor, J. Krebel.

Socializem ni nauk potrpljenja, temveč nauk boja.

REŠEN IZ RUDNIKA PO 242 URAH

Dr. D. E. Robertson, zaznamovan na vrhnji sliki s sulico, je bil zajet v svojem zlatem rudniku Moose River 242 ur, predno so ga rešili. Bil je še toliko močan, da je s podpiranjem drugih lahko hodil, a kmalu po prihodu na površje se je zgrudil in so ga morali odnesti v nosilnici v avto in nato v bolnišnico. Izmed treh, ki so bili zajeti, je eden umrl, predno so delavci izkopali do njih nov izhod.

Uspeh shoda in "Rdeče rože" Še s konvencije ohijske soc. stranke

Pueblo, Colo. — Dne 14. aprila se nam je nudila redka prilika, ko je tukaj govoril Norman Thomas, kandidat za predsednika soc. stranke v prošli kampanji in vodja delavskega gibanja. Shod je aranžirala soc. stranka v mestnem auditoriju, v katerem je 5 tisoč sedežev. Domalega vsi so bili zasedeni. To je bila rekordna udeležba za slične shode. Na katerih govorijo socialistični govorniki.

Vsekakor mora iti nekaj narobe med delovnim ljudstvom, da se je tudi naš sicer zaspani Pueblo odzval v tako velikem številu. Morda pa vendarle prihaja čas, da se tukajšnje ljudstvo drami; vsaj 14. april je tako pokazal. Koliko so se poslušalcev prijelo besede in izvajanja govornika, se bo pokazalo pozneje.

Avdienca je z velikim odobravanjem in aplavzom sprejela govornikova izvajanja, s katerimi je razrazil sedanjih gnili kapitalistični sistem. Navzoče je pozival, naj se delavstvo organizira in pomaga odpraviti sedanjih družabni red, ki je krivičen za vse ameriško delovno ljudstvo. Le če bomo organizirani v socialistični stranki, bomo dosegli svoje delavske pravice. Prihodnjič bom bolj natančno opisal Thomasov shod.

V Pueblo bomo proslavili Prvi maj letos bolj ko kdaj prej. V soboto 2. maja bodo Rusi praznovali Prvo maj v Orlovi dvorani. Njihov spored bo dokaj zanimiv. Imeli bodo konvencijo z ruskim plesom in več drugimi zanimivostmi. Opozorjam vse ostale Slovence v Pueblo in okolici, da se te njihove prvomajske prireditve udeležijo in gotovo ne bo nikomur žal.

Prav gotovo pa ne bomo zamudili naše majske proslave v nedeljo 3. maja, ko bo uprizorjena zanimiva delavska drama "Rdeče rože", ki jo bo podalo društvo Orel št. 21 SNPJ. Zpomnite si, da take igre dosega še nismo videli v Pueblo in je morda tudi ne bomo pozneje. Zato pa se gotovo potrudite, da boste prišli v nedeljo 3. maja vsi v Orlovo dvorano. Vabijo se tudi vse sosedne naselbine, da se nam pridružijo in prisostvujejo tej socialni, lepi in pomenljivi drami. V resnici bo vsakemu žal, ako se ne bo udeležil. Podrobnosti igre ne bom opisoval, kajti gotovo ste seznanjeni z njeno pomembno vsebino ter ste njen opis že čitali v tem in v drugih naših delavskih listih.

Upam, da bomo letošnji Prvi maj proslavili na lepši in pomenljivejši način kakor kdaj prej. "Rdeče rože" pač zaslužijo, da jih vidi sleherni delavec v Pueblo in Coloradu sploh. Drugod, kjer so že imeli priliko videti to zanimivo Moškričevovo dramo, so odnesli najboljše vtise in povsod so si želeli, da jo ponovno vidijo.

Frank Boltazar.

Ali čitate roman "Železna reka"? Seznanja vas s trpljenjem ljudi v dobi, ko je iz stare Rusije nastala sedanja — ko se je v tem presnavljanju potapljal v krvi in v gladi.

Bridgeport, O. — Cital sem izjavo s. Frank Zaitza v Proletarcu z dne 15. aprila in v izdaji tega lista z dne 22. aprila s. L. Zorkovo izjavo o zadevi, ki se tiče nesoglasij v naši stranki in o čemer smo posamezniki razpravljali dokaj ostro na prošli konvenciji ohijske soc. stranke v Akronu.

Šlo se je pač radi frakcijskega spora, s katerim se na obeh straneh gnajivo veliko preveč. Pravo delo za strankino gibanje se s tem zanemarija.

Na konvenciji ohijske soc. stranke je bila "atmosfera" zelo vroča. Namesto da se bi brigali za agitacijsko delo, katero je neobhodno potrebno, se člani prebrehajo in ubijajo voljo za aktivnosti. V takem razpoloženju mi je s. Turber tudi omenil, da New Leader ni objavil v svojem seznamu, da je v Illinoisu kandidat za delegata tudi Fr. Zaitz. Nisem vedel, če on sploh kandidira, pa je dejal, da je dobil te informacije od Louis Zorkota. Slednjeje sem nato o tem vprašal in mi je pojasnil, da je videl notico o njegovi kandidaturi v Proletarcu. Vsi taki pomenki so se na konvenciji vršili v frakcijski napetosti in niso vredni, da jih bi tu na dolgo in široko razkladal.

Atmosfera, kakršna je zajela nekatero ljudi v stranki, je slična oni, ki smo je bili navajeni na komunističnih shodih. Komunisti ne bi dali priznanja nobenemu delavskemu agitatorju in borcu, če ni bil njihov član. Isto se zdaj ponavlja v tem sporu. Kdor ni pristal vladajoče frakcije, pa je "no good". Videl sem na tem zborovanju, da so dovolili komunistu govoriti 10 minut, socialističnemu organizatorju Pauliju iz Pennsilvanije pa so besedo odklonili, ker je pristal nasprotno frakcije.

Zelo me je presenetilo tudi sledeče. Bil sem nominiran v našem distriktu za delegata na konvenciji ameriške soc. stranke. Merodajnemu uradu je bilo to sporočeno, prejel sem nato obvestilo o nominaciji ter vprašanje, če jo sprejemem. Odgovoril sem, da sprejemem, kakor sem bil nominiran. Potem pa dobim ponovno naznanilo, da sem nominiran za delegata at large in pa vprašanje, če sprejemem. Odgovoril sem, da ne, ker sem pač v prejšnjem sporočilu naznanil, da sem pristal v kandidaturi za delegata v našem distriktu. Kaj je razlika? V tem okraju me vsi poznajo in neglede kdo drugi bi še bil kandidat, bi bil jaz gotovo izvoljen, ker ima naš klub

ZELIŠČE PRINESE ZDRAVJE

Golden Arrow Herb Tea System Regulator
Ta čaj vsebuje smoti 15 različnih zelišč za želodec, jetra, obisti in čreva. Odstrani zaostanke in strupe, ki povzročajo slabost, utrujenost, nervoznost in bolečine revmatizma, hrbtenice in druge bolezni živca. Tež 15 zelišč deluje skupno, da vas osvobodijo življenja. Naravna pot je najboljša pot.

Posebna ponudba: Za določen čas je našo staro in vsakega odjemalca.
2-Enodolna zvonca čaja 1-4. oz. steklenice Pine Needle Bath Oil 1-komnd Pine Oil mila
Vse za \$1.00, poštnina plačana.
Člito tega opla v vsaki kopalnici, obpre vse kožne sluzi, vaski ščve, ojača cirkulacijo.
GOLDEN ARROW HERB CO.
150 N. State St., Chicago, Ill.

večino glasov. Če pa bi kandidiral at large, pomeni to, da bi prišel med tiste kandidate, za katere imajo pravico glasovati vsi strankni člani v Ohio. Jaz bi v tem slučaju ne imel nikake prilike za izvolitev. Nočem trditi, da se me je na ta način skušalo spraviti v poraz, a čudno se mi je vendarle zdelo. Strankni odbor v tej državi kontrolirajo militanti.

Kdor je že toliko deloval za pokret kakor podpisani, mo pač ni vse eno kako kdo žoga z njim. Moja resnična želja je, da bi v soc. stranki bili vsi ne samo člani ampak sodrugi po prepričanju in iskreni drug z drugim. Potem pač ne bi bilo tega ravsa in kavsa.

S taktiko eksekutive JSZ, ki hoče varovati našo zvezo pred nepotrebnimi frakcijskim bojem, soglašam popolnoma. Če pa se bi udinjala eni ali drugi skupini, bi ji to bilo samo v škodo. Militanti so mnenja, da kdor ni slep z njimi, je s staro gardo. Tudi komunisti so bili takšne vere, kakor sem že omenil. Toda jaz sem v prvi vrsti socialist in to ostanem. Preveč smo že delali v JSZ, da bi zdaj vse to žrtvovali kakih frakcij ali prenapetih na ljubo. Naš klub na primer je storil za stranko več kot marsikateri angleški in je na prejšnjih konvencijah dobil tudi priznanje za svoje delo.

V mojem prejšnjem poročilu o razmerju struj na konvenciji je pomota. Militantna večina je znašala 16, ne 6 glasov. V vprašanju, ako se Pauliju dovoli besedo, je bilo 12 glasov za in 16 proti. Za resolucijo o newyorški aferi je glasovalo pri pomemskem glasovanju 21 članov za in 12 proti. Zastopnik je bilo 28 klubov.

Mi je žal pisati o takih sporih in se jih bom ogibal in poročam ča samo za agitacijo v prid JSZ, Proletarca in Majškega Glasa. — Joseph Snoy.

Majska proslava v Springfieldu

Springfield, Ill. — Tukajšnji soc. klub št. 47 JSZ bo priredil Majska proslavo v nedeljo 3. maja v Slov. nar. domu. Pričetek ob 8. zvečer. (Proslava se ne bo vršila na soboto, kakor je bilo poročano, to radi tega, ker je dotični večer dvorana oddana.) Na programu bodo godbene in pevške točke. Nastopila bo tudi mladina. Vmes bodo govori o pomenu majske proslave. Za zaključek se bo predvajala tudi krajša igra. Po sporedu bo ples in prosta zabava. Vstopnina samo 25c za osebo. Klub vabi vse zavedne delavce in delavke, da se te proslave udeležijo. Milijoni delavcev po vsem svetu praznujejo Prvi maj — delavski praznik — demonstrirajo proti krivicam in manifestirajo svojo delavsko solidarnost. Pokažimo se tudi mi, da se zavedamo pomena delavskega praznika in delavskega skupnega boja za naše skupne pravice! Da boste z vsem na tej proslavi zadovoljni, vam jamči pripravljani odbor. — Jos. Ovca.

Polna možnja zlata ne pomeni polne glave pameti.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODOPIRNI JEDNOTI NAROCITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00 Ustanavlja nove društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LIČNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Zadnji cesar zadnje neodvisne dešele na afriskem kontinentu

Na sliki spredaj na levi je etiopijski cesar Haile Selassie in na desni njegova žena, cesarica Etiopije. Njuna dežela je približno tolikina kot je po-

vršina Nemčije in Francije skupaj. Mussolini, ki je postal v nje pol milijona mož, pravi, da ne bo zadovoljen, dokler si vse ne osvohi. Selassiejeva primitivna armada Mussolinijevi ni bila kpa in tako je tudi to zadnje samostojno afriško cesarstvo postalo plen evropskega imperializma.

Konferenčno zborovanje 30. maja

Cleveland, O. — Vsem družtvom in klubom Prosvetne matice JSZ v konferenčnem okrožju št. 2 so bila razposlana vabilna pisma, da izvolijo svoje zastopnike na konferenčno zborovanje, ki se bo obdržavalo v soboto 30. maja. V slučaju, da katero društvo ali klub še ni prejel vabila, naj upošteva te vrstice in naj izvoli svoje zastopnike za konferenčno zborovanje, ki bo v SND na St. Clair Ave. in se bo pričelo ob 2. popoldne. Po končanem zborovanju zvečer se bo vršila zabava v korist konferenčne blagajne, ki je sedaj prazna, oziroma je njen denar zamrznjen na "naši" banki.

Razlogov, da se konferenčno zborovanje ni že prej sklicalo, je več in tajnik bo o tem pojasnil na zborovanju.

Ker se je nabralo več zadej, ki potrebujejo zaključkov konferenčnega zborovanja, je potrebno, da vsa včlanjena društva in klubi v našem okrožju izvolijo enega ali več zastopnikov, kateri naj se gotovo udeležijo zborovanja. — Louis Zorko, konferenčni tajnik.

V spomin zaslužjenih bratov v Italiji

Veliki koncert v New Yorku dne 23. maja 1936.

Udruženje za obrambo Jugoslovanov v Italiji, organizacija obstoječa iz delegatov slovenskih, hrvatskih in srbskih društev v New Yorku in okolici priredi velik koncert v New Yorku v soboto 23. maja t. l. v Arlington Hall (Poljskem narodnem domu), 23 St. Mark's Place, Manhattan.

Sodelovala bodo vsa pevska društva in razni naši umetniki, pevci in glasbeniki, da bo ta koncert eden izmed najpomembnejših v zadnjih letih.

Koncert je posvečen zaslužjenim bratom v Italiji, ki — kakor se poroča iz raznih strani — sledijo z velikim zanimanjem in zahvalnostjo delovanje ameriških Jugoslovanov v njihovo korist.

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON OFFICE HOURS: At 3724 W. 26th Street. 1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily Tel. Crawford 2212 At 1858 W. Cermak Rd. 4:30-6:00 p. m. Daily Tel. Canal 1100 Wednesday and Sunday by appointments only Residence Tel.: Crawford 8440 If no answer — Call Austin 5700

PRVOMAJSKO SLAVJE KLUBA ŠT. 1 J. S. Z. V PETEK 1. MAJA ob 7:30 zvečer V DVORANI SNPJ, 2657 S. LAWDALE AVE. CHICAGO, ILL. SPORED:

- Otvoritveni govor o pomenu Prvega maja. Josko Oven
- "Falcon Dalls from Everywhere" Young Falcons
- Mednarodni delavski praznik. Govor. Frank Zaitz.
- "Song of the Blue Danube" (Johann Strauss). Falcon Girls' Glee Club. Accompanied by Frances Omerza.
- Instrumentalni duet; igrata na harmoniko Josephine Pluth in Elsie Krek.
- "The First of May" — Mass recitation — Red Falcons
- First of May and Our Movement. John Rak.
- Cez reko. Spisal Ivan Molek v Majskem Glasu 1919. Predvaja Mary Jugg.
- Siromacek (solo) — Bobby Krek
- Pevski zbor "SAVA" zapoje: a) Delavski pozdrav (J. B. Blohner); b) Slava delavstvu (Ivan pl. Zajc); Prevodnja Jacob Muha.

Po končanem sporedu v vrhnji dvorani bo ples in prosta zabava v spodnji dvorani

VSTOPNINA 25 CENTOV

VOLITVE DELEGATOV NA XI. ZBOR JSZ IN PROSVETNE MATICE

Volitve v klubih JSZ in društvi Prosvetne matice za delegate na enajsti redni zbor JSZ končajo 15. maja. Zbor se bo vršil dne 3., 4. in 5. julija v Chicagu. Ker bo izredno važen, je potrebno, da so na njem zastopani vsi klubi in društva s svojimi delegati.

Vsak klub do 50 članov je upravičen do enega delegata in potem na vsakih 26 do 50 članov enega delegata več.

Vsa konferenčna organizacija JSZ je upravičena do enega delegata.

Angleško govoreči, aktivni odseki JSZ imajo pravico vsaki do enega delegata.

Voznino vseh teh plač JSZ iz konvenčnega sklada, dnevnice pa organizacije, katere jih pošljejo.

Vse organizacije, vključene v Prosvetni matici, so upravičene poslati delegate. Točka o tem se v pravih glasi:

Organizacije Prosvetne matice imajo na zborih JSZ pravico vsake do svojega delegata. V razpravah in sklepanjih o prosvetnem delu, o raznih ustanovah kulturnega značaja, o splošnih zadevah in problemih, ki so vsem skupni, imajo na zboru vse delegatske pravice. V zadevah organizacijske forme JSZ in socialistične stranke, o strankinem delu in zvezanem političnem delu pa imajo posvetovalen glas. Voznino in druge stroške jim plačajo organizacije, katere jih pošljejo.

Dosedaj so imela društva Prosvetne matice še na vsakem zboru močno zastopstvo in nadejamo se, da bo na letošnjem številu teh delegatov še večje.

Prijavite imena in naslove izvoljenih tajništva JSZ, odnošno Prosvetne matice, na naslov 2301 S. LAWNDALE AVE., čim jih izvolite, da jih uvrstimo v seznam.

JANEZ SAMOJOV:

MODERNI BABILON

(Beleške iz mojih izprehodov.)

Boč je sedel tam na severu okrogel, ves zadovoljen, na vzhodu pa je Mons Claudius-Donatka gora dvigala svoji dve glavi v nebo, ki je bilo sinje kakor Aralsko morje.

Zdraviliški orkester je igral jutranji koncert, vodomet je igral, slikal sampanjski čaši podobno figuro in v bazen padajoče kaplje so žuborele, kakor bi nekaj pripovedovale, razdrobljene kapljice vode pa so se stakle v mavrico in kakor bi zastirale del bazena, in strivale v nji del svoje vodne površine, kakor lepa muslimanka svoj mičen obraz. Na klopih parka, vsega v cvetju in praznični obleki, po aleji kosatih kostanjev, so sedeli goste, zdravilišča, nekateri promeňali po tlaku iz širokih kvadrilov tlakanem, drugi zopet v kavarni zajtrkovali in gledali v časopise.

"Idilično življenje" sem rekel, gledajoč vse to in poslušajoč pomenke gostov v različnih jeziki in narečjih.

Beno-Kolja se je nasmehnil. "Moderni Babilon. Srbo-hrvaški, francoski, italijanski, češki, madžarski, nemški, poljski, bolgarski, grški, ruski, le poslušaj... samo slovenskih besed je malo. Tisto idilično življenje pa je samo zunanja krinka. Če pogledaš za to obleko, pa zagledaš strašno, krmečavo nagoto. Kakor pravi ljudski pregovor: 'Zgoraj huj, spodaj fuj!' — Pojdi, pokazal ti jo bom."

Nalivalnica. Mogočni stroji za umivanje steklenic. Grmada

steklenic podrsava iz odprtine čistilnega stroja. Postavijo se na progo, druga poleg druge in drsijo po traku k nalivalnemu stroju. Tam jih prijemajo roke stroja, dvigajo ki pipi, za trenutek jih obdrže, potem pa spustijo zopet na drsajoči trak, že napolnjene. Še trenutek, pa se skloni k steklenici druga strojeva roka, jo pri odprtini močno pritiska in zasadi v njo zamašek. Nato jo pošlje po tekočem traku naprej, kjer ji zopet posebna roka stroja prilpeji ime, ki oznanja, da je v nji Rogška Slatina.

Roke človeka-delavca in delavke se gibljejo, strežejo, odvažajo, sortirajo, in so pri teh strojih podobni pritlikovcem, ki služijo orjakom. Sonca ni, samo hladen zrak je v nalivalnici. Obrazi blede, utrujeni, rekel bi, izstradani, roke od vode in hlada zariple, obleka vlažna...

"Koliko ur delate?" sem vprašal delavko.

"Zdaj delamo 5 ur."

"In vam plačajo na uro?"

"Kakor je. 3., 3.25, 3.50, 3.75 Din."

"Torej na dan v teh 5 urah okrog 15 do 18.75 Din. Kako živite?"

Skomignila je z rameni:

"Kakor pač gre. Kaj pa hočemo? Bolje nekaj kakor nič."

Pogledal sem Beno-Koljo z nerazumevanjem. On pa me je potolažil:

"Ne razumeš tega. Saj nimajo prilike misliti, niti hočejo misliti. Naučeni, da mora biti tako kakor bog da, žive tja v en dan. Edina skrb jim je ta,

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

Pišite po cenik PROLETARCU

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

TEŽAVNO, TODA POSREČENO REŠILNO DELO

Na sliki sta dr. D. E. Robertson in klerk Chas. A. Scadding, ki sta bila rešena iz zlatega rudnika po desetih dneh zasutja sahta. Izkopali so do njiju nov izhod. (Podrobnosti so v besedilu pod sliko na drugi strani.)

da ima le on, drugi pa naj gleda kakor ve in zna. Kapital pa skrbno pazi, da bi jim kdo kaj ne svetoval in jim kaj pokazal, da se da tudi drugače živeti. Skrbji tudi, da zaposli take ljudi iz okolice, ki imajo majhne bajte in peščico zemlje. Čut privatne lastnine, pa če še tako pičle, ga vdinja brezpogojni službi kapitala. On je zadovoljen, če ima kje spati na svojem in mu zraste nekaj krompirja in druge zelenjave ter koruze, da ima še teh 15 Din. na dan kot nekako napitnino za davke in drugo. Če pogledaš kmeta, je ta delavec pravzaprav na boljšem. Kmet ne more nič prodati, a če prodaja, za tako ceno, da si komaj kupi sol. Jesti sicer ima dovolj, a kaj pomaga samo jesti, če ni denarja za obleko, davke in druge nujne izdatke. In tako vlada ta sistem nad vsemi, zakaj to je zanj dobra konjunktura."

Vprašal sem delavko: "Imate svojo hišico?" Zdelo se mi je, da so se ji oči nekoliko veseleje zasvetile, kakor tistemu, ki se zaveda, kaj mu je hrbtenica močna. "Če bi tega ne bilo in malo zemlje, pa bi se s temi 15 Din. pač ne mogla živeti. Tako pa gre. Drugim, ki nimajo nobene zaslužke, je še slabše."

Pogledal sem še enkrat vrteče se polne steklenice, na delavce, ki so stregli, na njihove izdelane, sestradane obraze in pomislil:

"Res je, tu pri strojih, v tovarni, kamor je prodal svojo delovno silo, svojo privatno lastnino, delavec in delavka nista državljana. Tu sta samo kupljeni delovni sili."

Tu so kopeli. Solne, smreko-ve, ogljikove. Tisti, ki ima denar, jih uživa. Strežnice in strežniki pripravljajo vodo, o- vijaajo kopalca v odeje, da se ne prehladi in mirno ohladi. Ko je odšel, pripravijo kad novemu, jo umijejo, pospravijo in vse tako do večera. Polno dela do večera.

"Koliko pa dobite za vse to delo?" sem vprašal.

"480 dinarjev," je rekla.

"Na mesec?"

Nekoliko začudena me je pogledala.

"Seveda, na mesec."

"Samo?"

"Da." Dodala pa je takoj, kakor bi jo nekaj sililo: "Izgovarjajo se, da dobivamo dobro napitnino, zato plačajo samo teh 480 dinarjev."

"In jo res dobivate?"

"He", se je namrdnila. "Kakšen groš spusti ta ali oni. Pa še to bolj skromen gost. Kakšna nobel gospa ali siten gospod pa še tega ne."

Hidroterapija. Procedura s telesom bolnika, kakor bi gnetel testo. Človeku položijo na želodec in prsa tremfore-plošče, po katerih je spljana drobna cev. Skozi to cev se vlijeva iz vedra vroča voda in tako greje telo. Pol ure nekako. Nato posade človeka v veliko kad s toplo vodo. Strežnik pljuska v človeka s čebrom-vodo, da se sliši in čuti, kakor bi razburkano valovje pljusalo po njem. Po hrbtu in po prsih. Drugi masira. Nato popelje delikventa v posebni kobine-tič, kjer šumi nekje zlovesče para. Postavi te v kot, navrne na

tebe cevko in spusti po tebi vročo paro, da ti sapo zapira. Zraven pa z drugo cevko brizga po telesu mrzlo vodo, da se nehote napenjajo živci in mišice. Tako trenirajo živce. In to ves dan. Mišičaste roke strežajce so v neprestanem gibanju, z obraza teče znoj. Neprestano so na nogah.

"Ali mnogo zaslužite", sem vprašal.

Krmežljav je bil smehljaj: "300 dinarjev."

"Na teden?"

"Kaj še. Na mesec."

"In to si dopustite? Saj je vendar to naporno delo?"

"Kaj hočemo? — Ko pa jih vse polno čaka, da bi se delali ceneje."

Spogledala sva se z Beno-Koljo.

"Organizacija?"

"Poskušali smo jo ustanoviti. Trdo gre. Vsi se boje."

"Sami sebe, kaj?"

"Sami sebe. V vsakem je skrito tisto, češ, kaj se bom trgjal in riskiral še to kar imam. Gospodje že vedo, kako je prav." In razsiril je roke, rekoč: "Pa naredite s takimi kaj."

"Da", sem rekel Beno-Kolju. "Manjvrednost je v njih. Ustvarjena od okolice v kateri žive. Zlomiti v njih ta čut manjvrednosti... tuji jaz sem skomignil z ramami, kakor bi hotel reči: "Res tu ni pomoči."

Beno-Kolja pa je rekel:

"Ta takozvani čut manjvrednosti vzdržuje tista hišica — bajta in peščica zemlje. Podzavestni čut manjvrednosti, ki ga navdaja v tovarni, se doma, ko je v svoji bajti, nekam skriva in čuti nekako večvrednost pred tistimi, ki še bajte nimajo. Tudi to piše kapital sebi v plus kot konjunkturo."

(Dalje prihodnjic.)

V petek 1. maja v dvorano SNPJ

Chicago, Ill. — Na drugem mestu v tej številki je priobčen oglas prvomajskega slavja kluba št. 1 JSZ, ki se bo vršilo v dvorani SNPJ v petek 1. maja. Prečitajte ga in uverili se boste, da bo delal čast našemu praznovanju mednarodnega delavskega praznika.

Pridite v dvorano SNPJ vsi, ki se zavedate pomena tega velikega dne ne samo za sedanjost ampak za bodočnost delavskega razreda. Agitirajte med prijatelji in znanci, da bo udeležba čimvečja.

Naš mladinski oddelek — Red Falcon — bo predvajal, kot razvidite iz sporeda, svoj del, ki je sam vreden, da ga posetite. Vstopnina pa e le 25c. Po končanem sporedu zapustimo vrhno dvorano in gremo v spodnjo na plesno in prosto zabavo. Pridite vsi! — Odbor.

Prvomajska manifestacija v Chicagu

Chicago, Ill. — Zbirališče čikaškega delavstva za prvomajsko povorko bo Grant Park pri Monroe ulici. Povorka se prične ob 4. pop. z omenjenega kraja v Union park. Vodja članstva JSZ v povorki bo Anton Garden.

Zvečer istega dne (v petek 1. maja) bo prvomajska prireditveni kluba št. 1 v gornji dvorani SNPJ.

VOLK IN PES

PO PHAEDRUSU.

Nekoč sta se srečala volk in pes. Volk je bil suh kot trska, pes pa lepo rejen. Pozdravita se, zastaneta in volk vpraša psa: "Od česa si tako lepo okrogel? Odkod ti hrana, s katero si si napravil tolik vamp, medtem ko jaz, ki sem mnogo močnejši od tebe, ginem od lakote?" Pes mu priprosto odgovori: "Nič težje ne bo tebi pripitati si prav tak vamp, če si le pripravljen vrstiti enako službo gospodarju kakor jaz." "Kakšno?" vpraša volk. "Da varuješ njegovo hišo podnevi in ponoči." "Seveda sem pripravljeno!" vzklikne volk. "V gozdu se le s težka in bedno prebijam; kako mi ne bi bilo prijetnejše živeti brezskrbno in v izobilju in imeti nad seboj strohe, ki me bo ščitila pred snegom in dežjem, ki sem jima sedaj predan na milost in nemilost!" "Pridi torej z menoj!" veli pes in odpravi se proti gospodarjevi hiši. Med potjo pa opazi volk, da ima pes hudo odrgnjen vrat. "Od česa imaš to, prijatelj?" pokaže na vrat. "O, nič, nič," de pes, ki se sramuje povedati, da mu ga je veriga tako ogulila. "Pa vseeno, povej!" vztraja volk. "Ker se zdim hud, me čez dan privežejo na verigo, da bi miroval in čul val budneje hiše ponoči: o mraku me spustijo z verige in tedaj lahko hodim, koder me je volja." Nič kaj prijetno ni bilo volku slišati to razlago. Pes je to takoj opazil, zato je skušal zabrisati njen nevshečen vtis s tem, da je navajal velike ugodnosti, ki jih uživa. "Pol leg tega, da sem ponoči prost," je hitel nadaljevati, "imam hrane na pretek: Kruha mi prinašajo, gospodar mi daje kosti s svoje mize in vsakod ob družine mi vrže po kak griljaj. Tako si brez dela, polnim svoj trebuh." "Povej mi," vpraša volk, "ali ti je svobodno, da zapustiš gospodarja, kadar se ti zadi?" "Ne popolnoma," odvrne sramežljivo pes. "Toda če volk porogljivo in ponosno: "Uživaj, kar hvališ, pes! Še kralj ne maram biti, če nisem sam svoj gospod!" To reče in odide zopet v gozd. (Iz "Svobode".)

Maybe you didn't know that after people really began to live like people they lived something like ants. You know, there are certain ants who just sit and look over the ant family. Then there is an entire host of ants who go out and find food; others who pass it, on to each other's back to carry it into the anthill; others who go out and milk certain other insects for milk; others who fight wars. This is exactly the way your ancestors lived hundreds of years ago. They were just born to be slaves, to work for others always.

These few people who ruled the slaves told them that the world had always been just like it was then and that it will always be so. But when some of the slaves worked and saw how much they built, it dawned on their minds that even these rulers couldn't live if it weren't for their work. But the minute they went about talking like this, they were clubbed over the head, put to death, or anything else that the overlords wanted.

Ever since that time men have fought. Thousands and thousands were tortured; thousands and thousands were stamped to death by the armies of the lords—and they lost. But they really won, because what they were fighting for remained; their work was never lost.

Can you imagine how exciting it must have been to the people when, finally, machines appeared? But it wasn't for long, because this same kind of overlords took the machines

and placed people to working at them—hour upon hour—just like the slaves of a long time before that. These "slaves of the machine" had to fight against working 16 or 14 hours a day! They decided that one way to "fight" was by everyone walking out—a strike. But what happened? The same as to the slaves of long ago. Whoever were the leaders of such an idea were now clubbed and killed by policemen!

So it was that in America in 1886 all the workers decided to stick together and have a big strike—for an 8-hour day—on May 1. But their good plans were spoiled, because a group of men who had been preaching that the thing to do was to throw bombs edged in and caused a big confusion. They thought they could "use" all these workers to help their poisonous talk. So all the workers had to step out. They decided not to join forces on May 1. But these strong-headed men went right ahead, and when some of the workers did strike at the McCormick factory in Chicago on May 3, these leaders of "bomb talk" took advantage and spoke. This caused much fear among the people. And so it really happened that on May 4 a bomb was thrown at a meeting in Haymarket Square after the police came in to break up the meeting, and many innocent people suffered.

This very thing crippled the honest fight of the workers for an 8-hour day, because even though they never did advocate anything like bomb throwing or force, they had to suffer for the foolish talk of these anarchists, who had always preached this kind of thing and who edged in when they were the least wanted. It wasn't until 1890 then that May Day was really celebrated in the right spirit—and internationally! Everywhere big demonstrations were held for the 8-hour day and for better working conditions.

May 1 is our day! We must continue to fight for better and better conditions because we have in this world many, many things that should make our life as happy as can be!

Ruth Rodman is ill at her home with scarlet fever. The Falcons hope she will get well soon and join us again.

Birthdays
Josephine Pluth—May 1.
Congratulations, Josephine! You'll have a double celebration!

The boys of the Tom Mooney Flight, under the direction of Billie Polenk have made a bird house that will be placed in the yard of the Slovene Labor Center.

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

THE FALCON NEST

Don't Forget
That the Chicago Falcons have these 1 interesting numbers on the May 1 program at the SNPJ Hall, Friday evening:

1. "Falcon Dolls from Everywhere"—Young Falcons.
2. "The Beautiful Blue Danube Waltz"—Girl's Glee Club.
3. "The First of May"—Mass Recitation.

Our Day
Dear Bobby:

I have a very exciting story to tell you. Besides this real, honest-to-goodness story, the imaginary adventures of Tarzan will look like a little lump of earth on a big, newly-plowed field.

Maybe you smile at the pictures of some of those old, old Stone Age men whose heads looked like a coösnut had dropped on them and squashed them down. Maybe you look down upon the funny little things they used to make all through the ages until Man finally got to look something like he is today. But just remember: that if it hadn't been for all this, none of use would be here today and neither would we be born into a world that has so much all ready for us to start using. Imagine—but no!—we can't even imagine how much real fight and struggle it took to bring things to where they are now.

Maybe you didn't know that after people really began to live like people they lived something like ants. You know, there are certain ants who just sit and look over the ant family. Then there is an entire host of ants who go out and find food; others who pass it, on to each other's back to carry it into the anthill; others who go out and milk certain other insects for milk; others who fight wars. This is exactly the way your ancestors lived hundreds of years ago. They were just born to be slaves, to work for others always.

These few people who ruled the slaves told them that the world had always been just like it was then and that it will always be so. But when some of the slaves worked and saw how much they built, it dawned on their minds that even these rulers couldn't live if it weren't for their work. But the minute they went about talking like this, they were clubbed over the head, put to death, or anything else that the overlords wanted.

Ever since that time men have fought. Thousands and thousands were tortured; thousands and thousands were stamped to death by the armies of the lords—and they lost. But they really won, because what they were fighting for remained; their work was never lost.

Can you imagine how exciting it must have been to the people when, finally, machines appeared? But it wasn't for long, because this same kind of overlords took the machines

and placed people to working at them—hour upon hour—just like the slaves of a long time before that. These "slaves of the machine" had to fight against working 16 or 14 hours a day! They decided that one way to "fight" was by everyone walking out—a strike. But what happened? The same as to the slaves of long ago. Whoever were the leaders of such an idea were now clubbed and killed by policemen!

So it was that in America in 1886 all the workers decided to stick together and have a big strike—for an 8-hour day—on May 1. But their good plans were spoiled, because a group of men who had been preaching that the thing to do was to throw bombs edged in and caused a big confusion. They thought they could "use" all these workers to help their poisonous talk. So all the workers had to step out. They decided not to join forces on May 1. But these strong-headed men went right ahead, and when some of the workers did strike at the McCormick factory in Chicago on May 3, these leaders of "bomb talk" took advantage and spoke. This caused much fear among the people. And so it really happened that on May 4 a bomb was thrown at a meeting in Haymarket Square after the police came in to break up the meeting, and many innocent people suffered.

This very thing crippled the honest fight of the workers for an 8-hour day, because even though they never did advocate anything like bomb throwing or force, they had to suffer for the foolish talk of these anarchists, who had always preached this kind of thing and who edged in when they were the least wanted. It wasn't until 1890 then that May Day was really celebrated in the right spirit—and internationally! Everywhere big demonstrations were held for the 8-hour day and for better working conditions.

May 1 is our day! We must continue to fight for better and better conditions because we have in this world many, many things that should make our life as happy as can be!

Ruth Rodman is ill at her home with scarlet fever. The Falcons hope she will get well soon and join us again.

Birthdays
Josephine Pluth—May 1.
Congratulations, Josephine! You'll have a double celebration!

The boys of the Tom Mooney Flight, under the direction of Billie Polenk have made a bird house that will be placed in the yard of the Slovene Labor Center.

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

May First

(Continued from page 6.)

day movement as being "foreign" and "anarchistic." The people became terrified. On April 21, 1886, the anarchist paper printed an editorial saying: "A rebel who puts himself opposite the mouth of the cannons of his enemies with empty fists, is a fool." A week later, it said: "Arms are more necessary in our time than anything else." Fear increased among the ranks.

At the very last moment, the Knights of Labor withdrew their endorsement of a general strike and demonstration for the 8-hour day.

Nothing terrifying happened on May 1, 1886. Strikes were held in a number of cities, and the movement would, no doubt, have gone on without halt had not the anarchists taken advantage of another strike on May 3 at the McCormick factory. A riot occurred between strikers and police, and August Spies, who had been speaker, rushed to the office of the anarchist paper and printed a "Revenge!" circular. He called for a meeting on the following day, May 4, in Haymarket Square by his "Workingmen, to Arms!!!" Even this meeting went on peacefully until towards the very last when the crowd had dwindled down, and an entire force of police officers was sent. Then someone threw a bomb which resulted in confusion and casualties, the exact number of which has not yet been determined.

The leaders were found guilty and 7 of them were sentenced to death (4 of these were actually hanged). Although they may have been entirely innocent and to this day the person who actually threw the bomb is not known, we cannot overlook the fact: that they were convicted on the strength of all their previous writings and incitements to force and rebellion.

It is important for Socialists to remember this incident as a disaster and a blow to the real cause of the fight for the 8-hour day.

It wasn't until 1889 then at another convention of the A. F. of L. that it decided to renew the drive for shorter working hours. In 1889, the first International Workingmen's Congress meeting in Paris on July 19, 1889, approved the observance of May Day for workers in every country.

The first such demonstration was held on May 1, 1890, and it is to be noted that after that date the A. F.

of L. withdrew from calling any celebrations—for the organization was reactionary and not progressive as it had seemed to be.

Socialists this year will celebrate May Day for the true international worker's spirit that it stands. Through all these years they have never "observed" the Haymarket Riot, rather they have looked upon it as a blight and a terrific blow to the sincere, honest efforts of organized labor. We can do naught but take good warning—that he who makes loud noise and threats will have to suffer any consequences that may develop from it and will defer the progress of labor for another period. Real organized labor is opposed to any brass-bounding tactics and reference to force, but relies on the solidarity of workers with intelligence, common sense, and enlightenment added to organization, to win for themselves a better world.

and placed people to working at them—hour upon hour—just like the slaves of a long time before that. These "slaves of the machine" had to fight against working 16 or 14 hours a day! They decided that one way to "fight" was by everyone walking out—a strike. But what happened? The same as to the slaves of long ago. Whoever were the leaders of such an idea were now clubbed and killed by policemen!

So it was that in America in 1886 all the workers decided to stick together and have a big strike—for an 8-hour day—on May 1. But their good plans were spoiled, because a group of men who had been preaching that the thing to do was to throw bombs edged in and caused a big confusion. They thought they could "use" all these workers to help their poisonous talk. So all the workers had to step out. They decided not to join forces on May 1. But these strong-headed men went right ahead, and when some of the workers did strike at the McCormick factory in Chicago on May 3, these leaders of "bomb talk" took advantage and spoke. This caused much fear among the people. And so it really happened that on May 4 a bomb was thrown at a meeting in Haymarket Square after the police came in to break up the meeting, and many innocent people suffered.

This very thing crippled the honest fight of the workers for an 8-hour day, because even though they never did advocate anything like bomb throwing or force, they had to suffer for the foolish talk of these anarchists, who had always preached this kind of thing and who edged in when they were the least wanted. It wasn't until 1890 then that May Day was really celebrated in the right spirit—and internationally! Everywhere big demonstrations were held for the 8-hour day and for better working conditions.

May 1 is our day! We must continue to fight for better and better conditions because we have in this world many, many things that should make our life as happy as can be!

Ruth Rodman is ill at her home with scarlet fever. The Falcons hope she will get well soon and join us again.

Birthdays
Josephine Pluth—May 1.
Congratulations, Josephine! You'll have a double celebration!

The boys of the Tom Mooney Flight, under the direction of Billie Polenk have made a bird house that will be placed in the yard of the Slovene Labor Center.

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

of L. withdrew from calling any celebrations—for the organization was reactionary and not progressive as it had seemed to be.

Socialists this year will celebrate May Day for the true international worker's spirit that it stands. Through all these years they have never "observed" the Haymarket Riot, rather they have looked upon it as a blight and a terrific blow to the sincere, honest efforts of organized labor. We can do naught but take good warning—that he who makes loud noise and threats will have to suffer any consequences that may develop from it and will defer the progress of labor for another period. Real organized labor is opposed to any brass-bounding tactics and reference to force, but relies on the solidarity of workers with intelligence, common sense, and enlightenment added to organization, to win for themselves a better world.

Another is that the working owners of mortgaged farms should be given an opportunity to surrender their titles to a Federal agricultural agency in return for a use-lease which would be paid for only by crop taxes.

Linked with City Problems
No matter what solution is found for the farmer's debt problem, one thing is certain. That is, that the finding of a solution under the capitalist system will be greatly speeded up if farmers will refuse to pay interest and taxes and use their meager incomes instead to maintain the standard of living of their families.

The market for the farmer's products must be restored by putting people back to work in the cities at wages high enough that they can afford to eat. And the farmer must be protected against exploitation by the International Harvester Co. and its kind. These things can be done only under a socialized system. That is why interests of the farmers and the interests of the city worker are so closely tied together. Inflation will only muddy the waters.

He is not only idle who does nothing, but he is idle who might be better employed. — Socrates.

INFLATION AND THE FARMER

(Continued from page 6.)

should be cut by Federal legislation. Another is that the working owners of mortgaged farms should be given an opportunity to surrender their titles to a Federal agricultural agency in return for a use-lease which would be paid for only by crop taxes.

Linked with City Problems
No matter what solution is found for the farmer's debt problem, one thing is certain. That is, that the finding of a solution under the capitalist system will be greatly speeded up if farmers will

MAY DAY MANIFESTO OF THE SOCIALIST PARTY

Workers and Farmers of America, Greetings on the fiftieth anniversary of May Day!

Once again the workers of this country will down their tools, march from the shops and the farms to join in mighty demonstrations of working class solidarity—a solidarity which links our ranks with those of workers marching in all nations. May Day is not a legal holiday. It is our holiday, the workers' holiday, on which we show our working class independence. May first is dedicated to the fight against the ruling class, against the enemies of civilization.

This May Day has special significance in the light of new war dangers and the rise of Fascism. Labor is the only reliable peace force in the world today. Our strength must be used to build and fight for a classless workers' world of peace and freedom, not to destroy each other in a war that finds its roots in this rotten capitalist system. Throughout the nation, toilers must resolve not to fight another capitalist war, not to support any war the government might undertake, no matter what subterfuge cloaks its purposes. Our fight must be against the rival commercial interests, against the capitalist system which breeds war and which resorts to bloody, brutal fascism to suppress the working class and destroy labor organization as it has in Italy, Austria and Germany.

DEMONSTRATE AGAINST WAR ON MAY DAY! DEMONSTRATE AGAINST FASCISM AND REACTION ON MAY DAY!

We have much to fight for, and this May Day must bring these issues to the fore. Tom Mooney still lingers behind prison bars, a martyr to capitalist "justice." The Scottsboro boys, victims of a jim-crow society that creates artificial divisions in the workers' ranks, are yet to be freed. Reaction in Tampa stands as a bloody blot on the history of America. The lynching of labor organizers, the terror campaign against the Southern Tenant Farmers' Union, the shooting of workers on strike for better conditions, are challenges to the workers in the unions, in the shop and on the farm.

May Day commemorates the many labor heroes who have given up life and liberty in the struggle for freedom and security for the masses.

RALLY FOR CIVIL LIBERTIES ON MAY DAY!

The government of the United States stands self-indicted by its own inconsistencies and its inability to cope with the misery, starvation and unemployment of a seven year depression. While workers demand bread, the Roosevelt Administration is preparing at this very hour to throw 700,000 workers and their families into the arms of starvation by a deliberate program of WPA layoffs and insecurity wages. Millions of young people have become disillusioned by the inadequacy of the NYA and the CCC and face the fate of a locked-out generation. We must organize the unemployed.

DEMONSTRATE FOR SOCIAL SECURITY LEGISLATION ON MAY DAY! DEMAND THE ADOPTION OF THE FARMERS AND WORKERS RIGHTS AMENDMENT TO THE CONSTITUTION! SUPPORT THE AMERICAN YOUTH ACT!

We hail the progressive trend in the labor movement today. The unemployed have united their forces in one great powerful Workers' Alliance. The fight for industrial unionism is gaining support in the A. F. of L. Workers are learning to carry the fight against the bosses in their shops into the political field through a federated Farmer-Labor party composed of workers, organized by workers, controlled by workers.

EDUCATE FOR A FARMER-LABOR PARTY ON MAY DAY! RAISE THE BANNER OF INDUSTRIAL UNIONISM! ORGANIZE THE UNORGANIZED!

The struggle of the working class against the ruling capitalist class is sharpening. Our country is rich in resources with which security can be won for all. Our fields are ripe with wheat, our warehouses are bulging with food. Science has invented powerful machines to shape our resources into finished products. This great system of production is powerless without our labor. Just as we harness our labor to produce, we can use our power to control this production. Let us unite our forces to end this system of tyranny and depression. Let us substitute in its place a classless society on the basis of planned production for use and not for the profit of a few. DEMONSTRATE FOR SOCIALISM ON MAY DAY!

Socialist Party of the United States

"IF WAR IS SIN"

The conviction, that war is sin, has been expressed in scores of resolutions passed by religious assemblies and broadcast in various proclamations signed by eminent leaders of religious institutions. An assortment of these declarations may be found in Walter W. Van Kirk's volume, Religion Renounces War. Kirby Page, in Christian Century, contributes a very long article, urging church-people to suit their action to their words. A few sentences are quoted here:

"If war is sin, young Christians should be taught that they must not take military training in high school or college. The reserve officers' training corps is an organic part of the war department. Let the fact be emphasized that the primary purpose for military training is training for war."

"If war is sin, official chaplains of religion should be withdrawn from this sinful business. A military chaplain is an official part of the army, wears an army uniform, receives his salary from the war department. It is not enough for churches to tell

students that they will stand by conscientious objectors to military training. They must go further and declare that a true Christian must refuse to take instructions in killing other human beings.

"If war is sin, the churches must advocate total disarmament and must cease to place any reliance whatever in armed preparedness against other nations. If war is sin, then it is not enough to reduce armaments; they must be entirely abolished.

"If war is sin, the churches should seek to transform the economic and political system out of which war emerges. If the churches act accordingly a revolution in thought will be accompanied by a revolution in policy with regard to economic and political systems."

But here Kirby Page reaches the sore point. Da liegt der Hund begraben. The impossibility of the churches disentangling themselves completely from the sins of a nationalistic and capitalistic society prevents them from extricating themselves practically from the coils of the war system.—Das Freie Wort.

MAY DAY

BY DON CARLOS

I can hear the steady beating of a million marching feet, I can hear them on the highways and the city's busy street, I can hear the children singing, and the women and the men, As they voice the songs of freedom and of victory again. I can see them raise their banners to the glorious May day skies, With their heads so proudly lifted and defiance in their eyes. I can hear them chant the glory of tomorrow that shall be When the workers of the nations have determined to be free. I can see the new day dawning in a cloudless eastern sky, I can see the red flag flying and the workers marching by, And I see at last fulfillment of old dreams and prophecy When the workers of the nations are united to be free.

Inflation And The Farmer

By Maynard C. Krueger

Inflation will reduce the burden of the farmer's indebtedness to the extent to which prices rise. If prices double all the way around, then the farmer who previously paid out a quarter of his income in interest on a mortgage will because of the doubling of his total income have to pay out only an eighth of his income for interest. If inflation runs wild and prices run to ten or fifty times what they were before, the farmer's obligation is practically wiped out. As a debtor, the farmer gains by the reduction in the value of the dollar.

But inflation will not solve the farmer's problem. It is true that inflation will temporarily increase the exports of agricultural products, but this is true only in so far as foreign countries do not protect themselves by raising their tariffs, and it can be true only for a very short time.

Farmers Suffer

The farmer's fundamental problem arises from the fact that the prices of the goods he sells have not kept pace with the prices of the goods he buys. The fact that farmers are often in debt is due primarily to this disparity between their buying and selling prices. When, after the war, agriculture settled down to its more or less permanent state of depression, the prices of the farmer's pro-

duct fell to somewhat less than they were in 1913, while the prices of machinery, fertilizer, etc., remained 40 per cent higher than they were before the war. The result has been that very few farmers have made a decent living since the depression of 1921.

If farmer's debts are reduced by means of inflation, and if the prices of the farmers' goods still stay lower than the things he buys, his problem is certainly not solved. Inflation will raise both his buying and selling prices and will not eliminate the difference between the two. This means that the farmer would get only a temporary relief from his debts because they would inevitably pile up again.

"Relieving" the Farmers

There is one class of farmers, and an increasingly large class, which would not get even this temporary relief because they have already been relieved of their debts by the sheriff's hammer. To those who have already lost their farms and their homes, a reduction of the debt burden cannot bring them back.

This does not mean that there is no solution for the farmer's debt problem. One solution which has been proposed is that the interest rate

(Continued on Page 5)

MAY FIRST

By Mary Jugg

The history of May First is a history of Man against tyranny, suppression, and injustice. The spirit of this day extends far back into the days when Man first began to struggle against all the forces that impeded his progress. It originates with the time when the worker realized that everything in this world was not set according to a fixed pattern to remain that way for all time, but that it is within his power to improve it.

Specifically, however, the history of May Day begins with the period when workers set upon a plan of organized action for the attainment of their demands.

In 1884 at a convention of the Federation of Organized Trades and Labor Unions of the United States and Canada (later the A. F. of L.), a resolution was adopted by a vote of 23 to 2 that eight hours should constitute a legal workday and that after May 1, 1886, all labor organizations under their jurisdiction should work to that end.

Agitation became wide-spread all over the country. Eight-Hour Leagues were formed, and there were labor rallies in the fall and winter of 1885 and the early spring of 1886.

Even the Knights of Labor unions supported Eight-Hour Association, organized in 1885 by George A. Schilling, a Socialist.

Here it is important to note carefully just what part the anarchists played in the progress, or rather the delaying of the progress, of this movement. From the very first they scorned the idea of an 8-hour-day movement on the grounds that the

only way you could get anything from the capitalist was to arm the working class—use force, dynamite. But when they saw that the movement was winning attention and favor, they used it by sending their most gifted speakers and leaders into agitation for it.

As the time for May 1 drew near in Chicago, the anarchists were running the whole show. The capitalist press screamed at the whole 8-hour

(Continued on page 5.)

Our May Day Program

Chicago, Ill. We want to remind the friends and sympathizers of branch No. 1 JSF of our May Day program which will be held Friday, May 1, at the SNPJ Hall. In the afternoon the same day, the branch will participate in the May Day Parade sponsored by the Socialist Party of Cook County. In the evening we will have our own program given by the various sections of our branch.

The Red Falcons under the leadership of comrade Mary Jugg, are well prepared with several fine presentations. They will make you feel proud of their numbers and are anxious that you witness their part of the program. The Sava songsters will render several selections of Labor Songs. Speeches will be made by comrades Josko Oven, Frank Zaitz and John Rak. Another impressive

J. S. F. Conference and Program in Milwaukee

Milwaukee, Wis. A conference of JSF branches and lodges in Wisconsin and Illinois will be held Sunday, May 17, in Milwaukee. A call to elect delegates has been mailed to all affiliated units. Every branch and lodge is urged to have a representative present. The agenda will include some of the various problems that will come before the JSF convention and other local activities.

In the afternoon a program will be given by the JSF branches in Milwaukee and West-Allis. Branch 37 will present a one act Slovene play, "Sunday Morning". Singing societies Naprey of Milwaukee and Sava of Chicago have been invited to render a fine selection of songs. In the evening of course, there will be dancing and a general good time.

We expect many out-of-town folks from such places as Chicago, Waukegan, Sheboygan and other nearby cities to attend the conference and afternoon program. We are asking our friends and sympathizers in Milwaukee to respond in large numbers for this affair and spend Sunday, May 17, with us at the South Side Turn Hall.

Louise Bratanic Jurczyk.

May Day Celebration

Springfield, Ill. On Sunday, May 3, branch No. 47 JSF will sponsor a May Day Celebration at the Slovene National Home. A fine program of instrumental selections, solos, recitations and speeches will be given. A short one play act will also be presented. After the program a dance will take place. We invite all of our friends and sympathizers to celebrate May Day with us this coming Sunday. The program starts at 8 p. m. Admission 25c. — Committee.

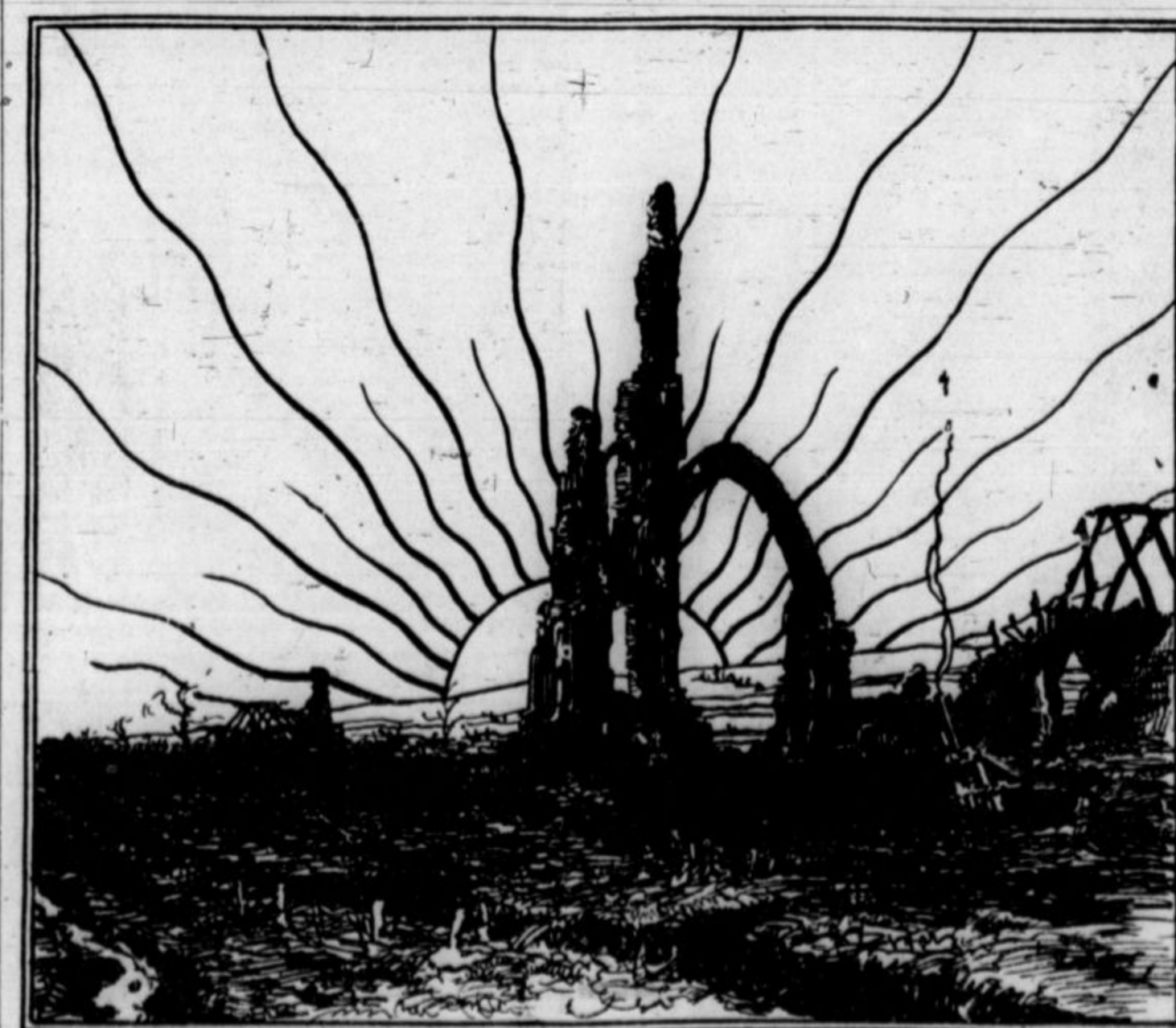
THE SCAB

"After God had finished the rattlesnake, the toad, the vampire, He had some awful substance left with which he made a scab. A scab is a two-legged animal with a cork-screw soul—a water-logged brain a combination backbone made of jelly and glue." Jack London.

INCREDIBLE

Our battle is with cruelties and frustrations, stupid, heavy and hateful things from which we shall escape at last, less like victors conquering a world than like sleepers awakening from a nightmare in the dawn... A time will come when men will sit with history before them or with some old newspaper before them, and ask incredulously, Was there ever such a world. H. G. Wells

SOCIALISM—THE ONLY WAY TO CIVILIZATION

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

The First of May

This year after 46 years! The first of May will be observed in every nation where the choking hand of dictatorship has not stifled out the last breath of life.

Will it mean anything to the women in particular?

In 1890 when an international labor holiday was declared, how much did it mean to women? What fields remained to be conquered?

The fight for the right of women to vote was at its height. Susan B. Anthony was in the thick of the battle for equality in politics. Women had a definite barrier against progress to overcome that men had already shaken off. In the United States even slaves had already been freed. But it wasn't until 1920 that women got the ballot, equal to men!

Through all the centuries when the workers were suffering, sacrificing, dying in their fight for better living standards was the struggle of the women any less? Did they not share the same inequalities, the injustices, the burdens of the ruler-slave systems?

In 1890 the women were witnessing their children subjected to long hours of grinding work at machines. They had to share the want of the entire family when the father provider was denied his right wages.

They carried the burden of a prejudice wound up in a certain moral law that said, "This thing is allowed for men and not proper for women," of a humility and helplessness even to exercise any voice for or against the kind of laws that governed them.

In 1890 women wasn't so much concerned over whether she should be paid as much as man for the same kind of work, because the machine age had not yet employed her so thoroughly. "Competition" with man for work was to come later.

Today she stands on an equal with man—in the fight for better living conditions and a better order for life.

Child labor? After all these years it hasn't been abolished.

Equality? That is a relative term. She is still very much a "woman" with a definite job that belongs to women. If she becomes a stenographer—that is a nice job for young women. But if she were to manage a factory—that belongs to man.

If she operates a hair-waving machine, she performs a wonderful service for women folks, but if she were to manage a department store, well—that is more for men to do.

Morality? If she walks the chalk mark and suffers and endures no matter what her hardships are, with the hope that she will be rewarded "sometime", she is a "noble" woman. But if she behaves like a human being, uses her common sense, and really seems to be a normal person, —well—"she's a bit questionable."

Wages? If she works as hard as any man, that is good and proper, but if she expects the same wages for the same kind of work—well, "she just shouldn't get as much because she isn't quite as capable."

Equality? She can vote the same as man, but neither she nor her brother worker have gained economic or industrial freedom when they got their right to vote. That right is only the instrument by which to achieve full freedom. Yet, every victory, however slight, must be guarded and preserved. We cannot be satisfied; we cannot give up; we cannot admit failure; we cannot separate ourselves from the struggle of all of labor!

Industrial and economic freedom hasn't been gained for either man or women. There is no longer a separate battle for each of the sexes. It is one which both must enter. The battle for complete freedom will be won only when the battle for a new order has been won.

On this May Day women may exult in the victory thus far, but they must seriously realize the work still before them. They may rejoice in the heroism of all who have sacrificed themselves for the cause, but they must pledge their wholehearted support in an understanding and a cooperative effort for organization for the future! The spirit of the first of May must be alive every day of the year!

WORK FOR SOCIALISM

Milwaukee, Wis.—The expression for a higher civilization for the workers of the world would, in my opinion be put in one word—Socialism. Why so many people fear the word Socialism or Socialists is a puzzle. The chief reason no doubt is, that they do not understand it. Religious persons are probably the hardest to convert for Socialism and no matter how intelligently one tries to discuss this subject with them. There are some people that are not so religiously inclined but think they know more than their fellowmen. These people are usually stubborn in their views when they discuss Socialism. For example: Two men talking on this subject, one for Socialism, the other against it.

"It would be better for all workers if we had Socialism instead of Capitalism," says the Socialist.

"What are you talking about?" replies the other fellow. "We have to have somebody run the shops. Does the Socialist give me my bread and butter? No! It's the capitalist that has the money. He's the one that lets me earn my bread. A Socialist is poor. He has no money."

Some religious people having this point of view will also try to point out that Socialists are against religion. That however, is not true. There are probably some Socialists that go to church. And we should remember that all people who go to church are not all religious fanatics. Let us glance a bit into the Socialist Party Platform and see for ourselves just what it has to offer.

First of all, we, the workers produce more wealth than we receive because the prevailing wage scale of the working-man today is far below the standard. The wealth of our country is accumulating in the hands of the few, consequently resulting in the loss of security to the many. The capitalist system has showed very plainly that it cannot even keep all its machinery working and all willing workers employed. All of this tends to threaten the workers to destruction and in a way is forcing a kind of a slavery upon us. Thus this curtails our opportunities to expand and develop.

To right all these wrongs, we are calling to all mankind to establish a human brotherhood and work together in remedying these wrongs so that all shall have the full value of their toil and not only the privileged few.

Is there anything wrong in that? If there is, I fail to see it. How about you? We believe in the collective owner-

ship of all natural resources. A just and equal tax system so that the small home owners will not have to carry the biggest part of the tax burdens. That all public works be done by direct employment. For unemployment insurance to include disability, sickness, accidents, old age pensions etc. We believe in freedom of speech, press, religion etc. We oppose any war, race and religious hatreds. The Socialist works in behalf of the working class always. Therefore, any working man that opposes Socialism is working against himself. We urge you to join the Socialist Party and help build up this organization to bring about a higher civilization so that all mankind shall enjoy the fruit of his toil.

Louise Bratanic Jurczyk

It Should Not Be

I perceived beautiful youth becoming bowed and bent, I saw lovely girlhood wasting away into thin and hopeless age. Some of the women I had known had withered into querulous and complaining spinsterhood, and I heard ambitious youth cursing the bondage of the farm... Certainly to be forever weary and worried, to be endlessly soiled with thankless labor, and to grow old before one's time, sored and disappointed, is not the whole destiny of man!

Hamlin Garland.

Benefits of Union

The union has been a great moral stimulus as well as a material aid to the worker; it has appealed to him to develop his faculties and to think for himself; to cultivate self-reliance and learn to depend upon himself; to have pride of character and make some effort to improve himself; to sympathize with and support his fellow-workers and make their cause his own.—Eugene V. Debs.

Men seldom, or rather never for a length of time and deliberately, rebel against anything that does not deserve rebelling against.—Carlyle.

NOTE More English reports and Articles on Page 5